

**A Magyar Irodalmi Emlékházak Egyesülete 690133/00002 azonosítószámú
a Petőfi személyéhez, illetve a reformkorhoz kapcsolódó irodalmi emlékházak szakmai és
infrastrukturális megújítása projektek szakmai támogatása, koordinálása**

**pályázatának megvalósulásáról
a szakmai beszámolót összeállította**

H. Bagó Ilona
a MIRE elnöke

Csiszár Mirella
a MIRE titkára

Szilágyi Judit
a MIRE kincstárnoka

Budapest, 2026. február 26.

H. Bagó Ilona

H. Bagó Ilona
a MIRE elnöke

Szakmai beszámoló
A Magyar Irodalmi Emlékházak Egyesülete
pályázatának megvalósulásáról

TARTALOM

I. A SZAKMAI BESZÁMOLÓ ÖSSZEFOGLALÓJA	1
II. EMLÉKHÁZAK MEGÚJÍTÁSA	2–51
III. SZAKMAI KÉPZÉSEK	49–60
IV. DIGITÁLIS FEJLESZTÉSEK	61–64
V. MÚZEUMPEDAGÓGIAI FÜZETEK	65–84
VI. KIADVÁNYOK	85–87

Szakmai beszámoló

A Magyar Irodalmi Emlékházak Egyesületének pályázatának megvalósulásáról: Petőfi személyéhez, illetve a reformkorhoz kapcsolódó irodalmi emlékházak szakmai és infrastrukturális megújítása projektek szakmai támogatása, koordinálása

A Magyar Irodalmi Emlékházak Egyesülete (MIRE) **70 millió forint** támogatást nyert el a Nemzeti Kulturális Alap Petőfi 200 Ideiglenes Kollégiuma pályázatán (pályázati azonosító: **690133/00002**), mely finanszírozásból 2022. január 1. és 2025. december 31. közötti megvalósítási időszakban sokrétű feladatot látott el.

Elsődleges vállalás volt, hogy a Petőfi-emlékházban megújuló tizenöt emlékház mind az épületfelújítások, mind az új kiállítások létrehozása tekintetében megfeleljenek a 21. század elvárásainak, a közoktatás és a kulturális turizmus számára is vonzó célpontokként irodalomtörténeti ismeretátadásra, a kultusz megélésére és minőségi kulturális élmények megtapasztalására egyaránt alkalmas házak és tárlatok létesüljenek.

E célt a **MIRE mentorálási tevékenységével** támogatta. Horváthné Bagó Ilona elnök és Szilágyi Judit kincstárnok végig kísérte a projekteket a tervezéstől a megvalósításig, szakembereket ajánlottak az önkormányzatoknak, illetve a MIRE nevében szakértőket bíztak meg a kiállítás szakmai módszertan és az irodalomtörténeti szakmai tartalmak kontrolálására.

A program fontos komponense volt, hogy az épületfelújításokkal és új kiállítások tervezésével párhuzamosan képezzük a projektben részt vevő intézményekben dolgozó kollégákat. A projekt során **tizenöt képzési alkalmat tartottunk**, ebből négy alkalommal többnapos, tapasztalatcsere jellegű tanulmányutat szerveztünk. A szakmai napok és a tanulmányutak többségén nemcsak a PS 200 során megújuló muzeális intézmények munkatársai vettek részt, hanem a MIRE teljes szakmai közössége is, így biztosítva, hogy a különböző településeken és munkakörökben tevékenykedő szakemberek kapcsolatokat építsenek ki a hosszútávú együttműködés reményében.

Mindemellett sikerült a **MIRE hálózatának bővítése** is. A projekt indításakor az Egyesületnek 61 tagja volt, a fejlesztésben résztvevő emlékházak közül bevontuk közösségünkbe azokat, akik még nem voltak tagjai szervezetünknek, valamint a projekt során az eredménykommunikáció olyan kisebb emlékházakat, szerveződések is elvezetett az Egyesülethez, melyek az előzőekben nem kerültek látóterünkbe, így a 2025. évet 74 tagszervezettel zártuk. A szakmai képzések szervezését és a hálózatépítést elsősorban Csiszár Mirella, a MIRE titkára végezte.

A projekt kezdetén feladatul tűztük ki a MIRE közös bemutatását, egységes szerepeltetését is. Ennek érdekében teljesszűrésűen megújítottuk a MIRE **weboldalát**, Petőfi-**túraapplikációt** hoztunk létre bicikli- és gyalogtúrákhoz.

A MIRE a pályázat keretében a megújuló 15 irodalmi emlékház kiállításaihoz, és szolgáltatásaihoz kapcsolódó **marketing-kommunikációs támogatást** is nyújtott. A felújításokról, megnyitókról a PIM közösségi média csatornáin keresztül tudósítottunk, a megújuló kiállítások népszerűsítéséhez ingyenesen terjeszthető leporellók készültek.

Mentoráló tevékenységünk során kifejezett figyelmet fordítottunk arra, hogy az új kiállítások a **múzeumpedagógiai** szempontok beépülésével valósuljanak meg, a kiállítások eleve hordozzák a pedagógiai hasznosulás lehetőségét. Mivel az emlékházakat általában egy fős szakszemélyzet működteti, aki a jegyek kiadásától a programszervezésig mindenért felel, munkájuk támogatására és hatékonyabbá tételéhez a kiállításokhoz készítettünk múzeumpedagógiai feladatsort is. Ezeket szóróanyagként az egyéni látogatók a kiállítás megtekintése során használhatják, illetve a múzeumpedagógiai foglalkozásokat tartó kolléga munkája során alkalmazhatja.

A projekt adminisztrációját és pénzügyi követését Zsolnai Gabriella végezte.

ÁLMOSD – KÖLCSEY FERENC EMLÉKHÁZ

„Miről fog a lant zengeni?”

Kölcsey Ferenc álmosdi évei és költői indulása

ELŐKÉSZÍTÉS

Épületfelújítás

A projekt megtervezésének első lépéseként felvettük a kapcsolatot Álmosd polgármesterével és az emlékházban dolgozó kulturális szakemberrel. Az emlékház állapota szinte válságos volt. Ezért közösen kiválasztottunk egy muzeológus által vezetett, műemléki végzettségű szakembert és építészeket is alkalmazó, több sikeres fejlesztést végző céget az épület felmérésére és felújítási terv elkészítésére. Az épületben korábban nem volt fűtés. A fűtőtestek elhelyezését össze kellett hangolni a kiállítási tervekkel. Ennek koordinálása a MIRE feladata volt. A tervet az NKA által javasolt műemlékvédelmi szakemberekkel ellenőriztettünk, majd elkészült a költségvetés. A grémium ezt elfogadta, és ez után elkezdődött az épületre vonatkozó végső **pályázati anyag** összeállítása a műemlék- és műtárgyvédelmi szempontok figyelembevételével.

Kiállítás

Ezzel a folyamattal párhuzamosan kiválasztottuk a szülőház kiállításának **kurátorát**, akinek a forgatókönyv elkészítése volt a feladata. A forgatókönyv ellenőrzésére a MIRE kijelölt egy lektort. Mivel a szülőházban nem dolgozik fő állású látvány- és grafikus tervező, ezért a tervezői és kivitelező munkákba, a MIRE kapcsolatrendszeréből kiváló szakmai színvonalú tervező és kivitelező alkalmazását javasoltunk. A műtárgyvédelmi szempontok figyelembevétele a tervezés során a fő szempontok közé tartozott.

MEGVALÓSÍTÁS

Az **épület** felújítására szigorú műemlékvédelmi előírásokat adott ki a műemlékvédelem. A megvalósítást a MIRE kiemelt figyelemmel követte. Erre azért volt szükség, mert az előírások értelmezése a település részéről nem volt megfelelő, s a kivitelezőt az ő szempontja szerint bízta meg. Ezt a MIRE nem tudta elfogadni, és egy 9 hónapos egyeztetés kezdődött a település, a műemlékvédelem és a MIRE között. Ebbe a munkába bekapcsolódott a látványtervező és a grafikus is. Az újra tervezésük eredményeképpen sikerült megállapodni a feleknek, és egy korszerű, de a műemléki előírásoknak is megfelelő megoldást találni.

A kiállítás

A kiállítás Kölcsey Ferenc gyermek- és ifjúkorának rejtett zugaiba kíván bepillantást nyújtani, a költő 1833-ban készült önéletrajzi levelei alapján idézve fel az Álmosdhoz kötődő éveket: a családot, a gyermekkor testi és lelki traumáit, a fiatal költő szellemi eszmélését és költői útkeresését, szerelem és barátság lelki mélységeit és magasságait, a *Hymnus* költőjének indulását. Kölcsey nevéhez a köztudatban elsősorban a *Hymnus* kötődik. Azért volt számunkra fontos ennek az időszaknak a bemutatása, hogy a látogatók számára egyértelművé tegyünk a Kölcsey-életmű korai szakaszának tartalmi és formai gazdagságát, és az érzések intenzitásának olyan megfogalmazását adjuk, mely a 21. századi ember számára is átélhető.

A megvalósítás folyamatában MIRE feladata volt a célkitűzések szakmai elvárásoknak való betartatása volt. A kiállítás tervezése és építése során konstruktív együttműködés alakult ki a feladatban részt vevők között. A **megvalósítás folyamatok** műszaki, muzeológiai kontrollálása a MIRE részéről 2 helyszíni és 4 budapesti egyeztetés, illetve telefonmegbeszélgetések és számos email-váltás során valósult meg.

A felújított emlékházat és az új kiállítást **2025. október 3-án** adtuk át.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

A MIRE a Petőfi 200 projektben részt vevő valamennyi emlékházához készített egységes módszertannal kidolgozott **múzeumpedagógiai** feladatsort.

A saját gyakorlatuk mellé, a MIRE közreműködésével készült feladatsor alkalmas a korai költői szakasz más nézőpontú összefüggéseinek feltárására. A fejlesztés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az álmosdi kolléga felkészítését a MIRE által szervezett szakmai képzéseken biztosítottuk, amelyen egy alkalommal a polgármester is részt vett. A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, a kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény a MIRE tagjai közé tartozik, és az új polgármester elkötelezett híve az emlékhely sikeres működtetésének. A jövőbeli szakmai továbbképzések alkalmával számítunk közreműködésükre a „jó példák” bemutatásával.

MARKETING

A szülőház megújulásának és az új kiállítás **marketingstratégiáját és kommunikációját** a település irányította. A megnyitó rendezését (meghívó tervezése és kiküldése, plakátok elhelyezése, az ünnepi beszédet és köszöntőt mondó személyek, valamint a fellépők felkérése, a sajtófelhívás megfogalmazása) a helyiek intézték, a MIRE ellenőrző felügyelete mellett. A kiállítást Dr. Kalla Zsuzsa a PIM Gyűjteményi Főigazgatóhelyettese nyitotta meg.

A MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leprellót** állított össze, melynek a tervezését, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta. A tartalmi és grafikai tervezést és a nyomdai költséget a MIRE költségvetéséből fizettük.

Sajtómegjelenések, híradások:

Nyomtatott:

Katedra-folyóirat, XXXI. Évfolyam, 5. szám, 2024 január

H. Bagó Ilona: Magyar Irodalmi Emlékházak a Kárpát-Medencében

Online:

https://pimblog.blog.hu/2022/12/07/ahany_haz_annyi_lehetoseg

https://pimblog.blog.hu/2023/01/25/lehetosegek_a_rapillantasra

<https://www.facebook.com/PIM.Irodalmi.Muzeum/videos/%C3%A1lmosd/644456301855968/>

<https://pim.hu/hirek/megujult-kolcsey-ferenc-emlekhaz-almosdon>

<https://www.kolcsey.org/2025/09/30/uj-allando-kolcsey-kiallitas-nyilik-almosdon/>

<https://nmi.hu/hirek/hajdu-bihar-megye/megnyilt-kolcsey-ferenc-allando-kiallitasa-almosdon>

<https://oksz.eu.com/2025/11/25/dunavecse-es-almosd-hiven-orzik-a-reformkor-nagyjainak-emleket/>

<https://oroksegnapok.gov.hu/helyszin/2101>

<https://civishir.hu/hir/kolcsey-nyomaban-almosdon-a-megujult-emlekhazban>

Az emlékház kiállításait szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

KÉPMELLÉKLET

A felújított emlékház

Nagy Gergely, Csíkó Sándor, Baranya Zsolt, Kalla Zsuzsa, H. Bagó Ilona és Onder Csaba a megnyitón.

Az új kiállítás

ASZÓD – PETŐFI SÁNDOR MÚZEUM

„Minden csak átmenet”

Várostarténeti kiállítás

ELŐKÉSZÍTÉS

Épület

Az Aszódon megvalósult fejlesztés a MIRE által felügyelt Petőfi 200-as projektek közül a legnagyobb léptékű volt. Több épület teljes vagy részleges felújítása, egy új fogadótér kialakítása és egy 12 egységből álló, komplex kiállítás létrehozása volt a feladat.

Első lépésben **felvettük a kapcsolatot** az aszódi önkormányzattal és az Aszódi Integrált Kulturális Intézmény vezetőjével. A műemléképület felújítási tervezéséhez előfeltétel az ún. értékleltár, melyet a MIRE által megbízott szakemberrel készítettünk el. Az NKA által kijelölt műemlékvédelmi szakemberekkel és az önkormányzat által felkért építészirodával, illetve a múzeum munkatársaival folytatott hosszú egyeztetési folyamat során alakult ki a **végleges építészeti terv**. Mivel a végső terv költségvetése meghaladta az NKA-támogatás mértékét, ezért az Önkormányzat saját forrást szabadított fel a projekt sikeres teljesítése érdekében. A későbbiek folyamán, a kiállítási költségvetés kereteinek meghatározásakor, illetve a **közbeszerzési eljárások** lefolytatása kapcsán a MIRE által jól ismert szakértő támogatását kértük, akivel több konzultáción is részt vettünk, végig követtük a háromfordulós eljárást. (Nehezítette és lassította a folyamatokat, hogy a 2024-es önkormányzati választások után a város és az együttműködő kulturális intézmények szinte teljes vezetősége lecserélődött.)

Kiállítás

Az egykor nagyobb személyi apparátussal, több kiválóan felkészült szakemberrel működő múzeum kapcsolati hálója lehetővé tette, hogy jelenlegi és korábbi kollégákkal, illetve a városban élő kutatókkal együtt vállalják el a teljes várostarténetet feldolgozó, komplex kiállítás **forгатókönyvének** megírását. Bár követtük az összes kiállítási egység alakulását is, de a MIRE figyelmének fókuszában a Petőfi-terem állt. Sikerült a kurátori feladatok ellátására a helyi evangélikus gimnázium egyik tanárának személyében felkészült, rendkívül lelkiismeretes, új kutatási eredményeket is felmutató irodalomtörténészt találni. A **látványterv** elkészítésére a MIRE által javasolt szakembereket kérték fel, a **kivitelezést** pedig a közbeszerzésen legkedvezőbb ajánlatot adó cég nyerte meg.

MEGVALÓSÍTÁS

A Petőfi-terem hosszú időn át érlelődő **forгатókönyve** több friss kutatási eredményt is bemutat. A MIRE által felkért szakmai lektor is elismeréssel nyilatkozott a Petőfi diákeveinek jelentőségét több aspektusból is bemutató anyagról. Az interaktív felületek kidolgozását a helyi gimnazisták aktív közreműködésével a MIRE és a kurátor együtt készítette el. Ugyancsak közös munka eredménye a kiállításhoz kapcsolódó **múzeumpedagógiai** foglalkoztatófüzet, melyet a MIRE költségvetéséből finanszíroztunk.

A **megvalósítási folyamatok** műszaki, muzeológiai és egyéb szakmai szempontú kontrollálása több mint 30 helyszíni, 10 budapesti egyeztetés, illetve számos online- és telefonmegbeszélés, email-váltás során valósult meg.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az aszódi kollégák 2022-től részt vettek a MIRE által szervezett szakmai képzéseken, és a hosszabb távú **szakmai kapcsolattartás** is biztosított, mivel az intézmény 2023-ban a MIRE tagja lett.

A MIRE a kurátor közreműködésével a Petőfi aszódi éveit bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leporellót** állított össze, koordináltuk és finanszíroztuk a grafikus és a nyomdai kivitelezési munkát, megszerveztük a kiszállítást.

A felújított épület ünnepélyes átadása 2025. március 14-én volt, az elkészült kiállítások megnyitására – ehhez a kitüntetett időponthoz igazítva – **2026. március 14-én** kerül sor. A MIRE közreműködik az **ünnepség** megszervezésében, ahol a tervek szerint Dr. Kalla Zsuzsa a PIM Gyűjteményi Főigazgatóhelyettese nyitja meg a kiállítást.

Sajtómegjelenések, híradások:

<https://kultura.hu/vitalyos-eszter-csaknem-652-millio-forintos-allami-tamogatassal-megujult-az-aszodi-petofi-muzeum/>

<https://hely.hu/hirek/melto-modon-emlekezunk-nagy-koltonkre-megujult-az-aszodi-petofi-muzeum/>

Videó:

<https://www.youtube.com/watch?v=40rADuySI6A>

FB:

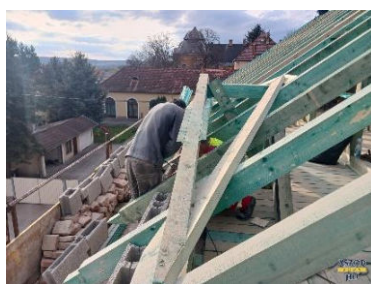
<https://www.facebook.com/aszodvaros/videos/mi-m%C3%A1r-nagyon-k%C3%A9sz%C3%BCI%C3%BCnk-a-pet%C5%91fi-m%C3%BAzeum-%C3%A9p%C3%BClet%C3%A9nek-%C3%A1tad%C3%A1s%C3%A1ra-ha-te-is-megn%C3%A9zn%C3%A9d-/888169416668366/>

Az aszódi Petőfi Közérdekű Muzeális Gyűjteményt szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

KÉPMELLÉKLET

A fejlesztés látványterve

Dömsöd – Petőfi Emlékház
„A megmosott föld tiszta szép leend...”
Petőfi Sándor és a Petőfi család Dömsödön

ELŐKÉSZÍTÉS

Épületfelújítás

A projekt megtervezésének első lépéseként felvettük a kapcsolatot Dömsöd jegyzőjével és főépítészével, valamint a Petőfi Emlékházban dolgozó közművelődési szakemberrel. A település építészével és műemlékvédelmi szakemberrel épületfelújítási tervet készítettünk, amelyet az NKA által javasolt műemlékvédelmi szakemberekkel ellenőriztettünk. A költségvetés elkészítése után elkezdődött az épületre vonatkozó végső **pályázati anyag** összeállítása a jegyző közreműködésével és a műemlék- és műtárgyvédelmi szempontok figyelembevételével. A háznak korábban nem volt fűtése. A fűtőtestek elhelyezésének terve a forgatókönyv tartalmának figyelembevételével készült.

Kiállítás

A jegyzővel és a muzeológussal közösen választottunk kurátort, látványtervezőt és kivitelezőt. A költségvetés elkészítése után a MIRE segítségével összeállítottuk a pályázati anyagot

MEGVALÓSÍTÁS

Az **épület** felújítási folyamata műemlékvédelmi szakvizsgával rendelkező művezető és a MIRE felügyeletével történt. Az épület szigetelése nem működött egy szakaszon, ezért vissza kellett hívni a kivitelezőt a hiba kijavítására még a garanciális határidőn belül. A fűtőberendezés telepítése a kiállítás forgatókönyve alapján a kiállítás installációjához alkalmazkodóan történt.

A dömsödi Petőfi Emlékház azoknak az emlékhelyeknek a sorába tartozik, amelyek a költő szülei életének alakulásával vannak összefüggésben. Petőfi nem töltött hosszú időt Dömsödön, az irodalomtörténet mégis mint Petőfi szemléletében fordulópontot hozó helyét tartja számon. A depresszív, melankolikus hangot itt váltják fel a saját sorsát az emberiség sorsához kötő gondolatok, amelyek a forradalmi versek kiindulópontjának tekinthetők. Várady Antalnak írt verses levelében határozottan festi meg a világszabadság, a véres harc után a megtisztult, megistenült emberiség jövőképét.

A **megvalósítási folyamatok** műszaki, muzeológiai kontrollálása a MIRE részéről 3 helyszíni egyeztetés, illetve telefonmegbeszélések és számos email-váltás során valósult meg.

A felújított emlékházat és az új kiállítást **2024. december 30-án** adtuk át.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

A MIRE a Petőfi 200 projektben részt vevő valamennyi emlékházához készített egységes módszertannal kidolgozott **múzeumpedagógiai** feladatsort.

Szalkszentmártonban jól bejáratott múzeumpedagógiai munka segíti a diákokat a Petőfi életmű feldolgozásában és megértésében. A saját elképzelésük mellé a MIRE közreműködésével készült feladatsor alkalmas az életmű más nézőpontú összefüggéseinek feltárására. A fejlesztés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A dömsödi kolléga részt vett az a MIRE által szervezett szakmai képzéseken.

A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, a kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény a MIRE tagjai közé tartozik, és részt vesz a képzési alkalmakon. Az új polgármester elkötelezetten támogatja a Petőfi-kultusz ápolását. A jövőbeli szakmai továbbképzések alkalmával is számíthatunk az emlékház közreműködésére.

MARKETING

A felújított múzeum **marketingstratégiáját és kommunikációját a település** irányította. A megnyitó rendezését (meghívó tervezése és kiküldése, plakátok elhelyezése, az ünnepi beszédet és köszöntőt mondó személyek, valamint a fellépők felkérése, a sajtófelhívás megfogalmazása) a helyiek intézték, a MIRE felügyelete mellett. MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leporellót** állított össze, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta. A tervezési honoráriumokat és a nyomdaköltséget a MIRE költségvetéséből fizettük.

Az Emlékház része annak a *Digitális Sándor. Petőfi-túrák a Digitális Vándor telefonos applikációban* című fejlesztésnek, amely a MIRE koordinálásával készült. A tervezés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

Sajtómegjelenések, híradások:

Nyomtatott:

Katedra-folyóirat, XXXI. Évfolyam, 5. szám, 2024 január

H. Bagó Ilona: Magyar Irodalmi Emlékházak a Kárpát-Medencében

Dömsödi Hírmondó:

2023. XXXIII. évf. 9. sz. (szeptember) 16.-17. oldal: Megkezdődött a Petőfi Emlékház és Kiállítóhely felújítása 1.rész

2023. XXXIII. évf. 10. sz. (október) 6.-7. oldal: Megkezdődött a Petőfi Emlékház és Kiállítóhely felújítása 2.rész

2024. XXXIV. évf. 1.sz. (január) 1. o.: Aktuális

2024. XXXIV. évf. 1.sz. (január) 15. o.: Ünnepélyes megnyitó/ Vass I.

2024. XXXIV. évf. 1.sz. (január) 15.o.: Formabontó: Kérdések és válaszok a Petőfi Emlékház és Kiállítóhely működésével, felújításával kapcsolatban/ Vass I.

2024. XXXIV. évf. 1.sz. (január) 20.o.: A Petőfi 200 emlékév dömsödi záróprogramjai (képes összefoglaló)

2024. XXXIV. évf. 3.sz. (március) 14.o.: A Petőfi emlékév mérlege/ Tarr- Sipos Zsuzsa

2024. XXXIV. évf. 3.sz. (március) 17.o.: Nagy Judit textilművész, Dömsöd szülőtte: A dömsödi kiállítás apropóján kérdeztem Őt/ Vass I.

2024. XXXIV. évf. 4.sz. (április) 10.o.: Múzeumi hírek: „Tisztelet a szülőföldemnek” Közönségtalálkozó Nagy Judit művésszel

<https://www.mariaradio.hu/podcast/petofi-emlekeve-seta-kukucskane-haza-korul-domsodon/>

<https://www.turistamagazin.hu/hir/egy-hely-egy-koltemeny-verslabakon-petofi-nyomdokaban>

<https://www.petofiturakor.hu/petofiemlekhelyek-magyarorszag-domsod.html>

<https://www.domsod.hu/sites/default/files/attached/hirnok202407.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=KacqFT5o-eU>

<https://www.facebook.com/watch/?v=3676135292645912>

KÉPMELLÉKLET

A felújított emlékház

Bencze István polgármester és H. Bagó Ilona a 2024. december 30-i megnyitóünnepségen.

Részletek a kiállításból

DUNAVECSE

„Kislak áll a nagy Duna mentében”

Petőfi Sándor Dunavecsén

ELŐKÉSZÍTÉS

Épületfelújítás

A projekt megtervezésének első lépéseként felvettük a kapcsolatot Dunavecse polgármesterével és pénzügyi szakértőjével, valamint a Petőfi emlékházban dolgozó közművelődési szakemberrel. A település által felkért építész meghatározta a szükséges felújítási feladatokat, épületfelújítási tervet készítettünk, amelyet az NKA által javasolt műemlékvédelmi szakemberekkel ellenőriztettünk. A költségvetés elkészítése után elkezdődött az épületre vonatkozó végső **pályázati anyag** összeállítása a jegyző közreműködésével és a műemlékvédelmi szempontok figyelembevételével. A háznak korábban nem volt fűtése. A fűtőtestek elhelyezésének terve a forgatókönyv tartalmának figyelembevételével készült.

Kiállítás

Mivel a településen nincs irodalmi muzeológus, együtt kiválasztottuk az Emlékház kiállításának **kurátorát**. Felkértük a Petőfi Irodalmi Múzeum egyik muzeológusát a forgatókönyv elkészítésére, valamint egy kiváló látványtervezőből és grafikusból álló csapatot a tervezésre és a kivitelezésre. A látvány- és arculati, tipográfiai tervezés költségét a MIRE költségvetéséből fizettük ki.

A tervezés folyamatát a MIRE koordinálta 2 alkalommal helyi egyeztetéssel és többszöri telefonos beszélgetés alkalmával.

MEGVALÓSÍTÁS

Az **épület** felújítási folyamata műemlékvédelmi szakvizsgálóval rendelkező művezető és a MIRE felügyeletével történt. A kiállítóterek installációs festése nem volt megfelelő, ezért a javítási munkát más, kiállítási terek festésében járatosabb kivitelezővel tudtuk csak megoldani. Az installációs festés költségét a MIRE költségvetéséből fizettük ki.

Kiállítás: Petőfi háromszor is meglátogatta szüleit Dunavecsén. Itt figyelhető meg első ízben, hogy Petőfi, viszonylag nyugodt körülmények közé kerülve, sorsa jobbra fordulását nagy munkakedvvel hálálta meg. Ekkorra esik a költő első versgyűjteményének összeállítása is. Ebben a községben született az a vers, amely alá elsőként írta Petrovics helyett a Petőfi Sándor nevet, s az itt megélt pillanat hívta életre a *Füstbe ment terv* sorait. Itt, Nagy Pál középbirtokos házában töltött két vidám hónapot, s lelt rá műzsájára Nagy Zsuzsika személyében. Dunavecsén találkozott azzal a baráti körrel, amely már 1844-től kultuszának elindítója, őrzője lett. A kiállítás kurátora méltó emléket állít Vasberényi Géza gyűjtőnek, aki életfeladatának tekintette, hogy folytassa elődei munkáját, a Petőfi-relikviák gyűjtését és megőrzését, Petőfi kultuszának ápolását.

A kiállítás 2025-ben jelölt volt az Év kiállítása címre, és dicsérő oklevelet kapott.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

A MIRE a Petőfi 200 projektben részt vevő valamennyi emlékházához készített egységes módszertannal kidolgozott **múzeumpedagógiai** feladatsort.

A saját elképzelésük mellé, a MIRE közreműködésével készült feladatsor alkalmas a dunavecsei hagyomány megértéséhez. A fejlesztés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A dunavecsei kolléga részt vett az a MIRE által szervezett szakmai képzéseken.

A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, a kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény a MIRE tagjai közé tartozik, és részt vesz az egyesületi eseményeken. A polgármester elkötelezetten támogatja a Petőfi-kultusz ápolását. A jövőbeli szakmai továbbképzések alkalmával is számíthatunk a múzeum közreműködésére.

MARKETING

A felújított múzeum **marketingstratégiáját és kommunikációját** a település irányította. A megnyitó rendezését (meghívó tervezése és kiküldése, plakátok elhelyezése, az ünnepi beszédet és köszöntőt mondó személyek, valamint a fellépők felkérése, a sajtófelhívás megfogalmazása) a helyiek intézték, a MIRE felügyelete mellett.

A megnyitót **2024. november 3-án** tartottuk, ünnepi beszédet mondott Dr. Török Petra a PIM főigazgatója.

MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leporellót** állított össze, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta.

Az Emlékmúzeum része annak a *Digitális Sándor. Petőfi-túrák a Digitális Vándor telefonos applikációban* című fejlesztésnek, amely a MIRE koordinálásával készült.

Sajtómegjelenések, híradások:

Nyomtatott:

Katedra-folyóirat, XXXI. Évfolyam, 5. szám, 2024 január

H. Bagó Ilona: Magyar Irodalmi Emlékházak a Kárpát-Medencében

Online:

<https://www.baon.hu/helyi-kultura/2024/10/petofi-kiallitas-felujitas-dunavecse>

<https://magyarmuzeumok.hu/cikk/az-ev-kiallitasa-2025-dij-eselyese-a-dunavecsei-petofi-emlekhaz-kis-lak-all-a-nagy-duna-menteben-cimu-allando-kiallitasa>

<https://kronika.hu/cikk/petofi-emlekhaz-nyilt-dunavecsen/>

<https://www.facebook.com/PIM.Irodalmi.Muzeum/posts/-pet%C5%91fi-eml%C3%A9kh%C3%A1z-ny%C3%ADlik-dunavecs%C3%A9n-2020-ban-dunavecse-%C3%B6nkorm%C3%A1nyzata-megv%C3%A1s%C3%A1rolta/1052656963562407/>

<https://www.facebook.com/reel/2243712862727929>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=943931050887078&set=pcb.943931880886995>

A dunavecsei Petőfi Sándor Emlékmúzeumot szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

KÉPMELLÉKLET

A felújított emlékház
és a megnyitóünnepség 2024. november 3-án.

Az új kiállítás

FEHÉREGYHÁZA

ELŐKÉSZÍTÉS

Épület, park

A Fehéregyházi fejlesztés a MIRE által felügyelt Petőfi-200-as projektek közül a legösszetettebb és talán a legnagyobb felelősséggel járó megbízatás. A régi múzeumépület teljes felújítása, a közönségforgalmi funkciók kialakítása, egy 120 nm-es kiállítóteret befogadó új épület létesítése és az emlékpark rendezése, a turulmadaras emlékmű restaurálása volt a feladat.

Felvettük a kapcsolatot a Maros Megyei Múzeum munkatársaival, akiknek első lépésként bonyolult adminisztratív feladatot jelentett, hogy az emlékhely kezelési joga átkerüljön az önkormányzattól a marosvásárhelyi múzeumhoz. Ez bő egy éves folyamatot jelentett, miközben elindult az egyeztetés a MIRE és a MMM szakemberei között. A tanácskozások eredményeként a fehéregyházi Petőfi emlékhely teljes rehabilitálása mellett döntöttünk. A pályázatban vállalt feladatokat és az előirányzott költségkeretet messze meghaladó vállalás kiegészítő finanszírozását a Maros Megyei Tanács magára vállalta.

2023 folyamán együttműködésünkkel elkészültek az **építészeti és a kertrendezési tervek**. 2024 tavaszán megtörtént az új épületrész területének **régészeti feltárása**. (Mivel az ásatás során semmilyen lelet nem került elő, így tovább haladhatott a munka.) A területen lévő értékesebb fák felmérésében és áttelepítésének megszervezésében a MIRE is közreműködött; a rendezési tervek egy részét a MIRE költségvetéséből fizettük. 2024. július 28-án az együttműködő intézmények és szervezetek közösen elhelyezték az új épület alapkövét.

Kiállítás

Mivel a Maros Megyei Múzeumban nem dolgozik irodalomtörténész, ezért a MIRE ajánlására a PIM két kiváló Petőfi-kutatóját kérték fel a kiállítás **forgatókönyvének** megírására. A **látványterv** elkészítésére és a kiállítás **kivitelezésére** a MIRE által is foglalkoztatott, Erdély-szerte jól ismert gyergyói vállalkozó felkérését javasoltuk.

MEGVALÓSÍTÁS

Az elhúzódó jogi és közbeszerzési folyamatok, az időjárás által is késleltetett építkezés a kiállítás érlelésének valójában jót tett. A **forgatókönyv és a látványterv** a friss kutatási eredményeken túl több interaktív és élmény-elemmel is gazdagodott. Az elkészült installációk beépítésére 2026 tavaszán, az épület befejezése után kerülhet sor.

Ugyancsak elkészült a kiállításhoz kapcsolódó **múzeumpedagógiai** foglalkoztatófüzet is, melyet a MIRE keretéből fizettünk.

A **megvalósítási folyamatok** műszaki, muzeológiai és egyéb szakmai szempontú kontrollálását 10 helyszíni, 3 budapesti egyeztetés, heti rendszerességű online konzultáció, valamint számos telefonmegbeszélés és email-váltás során végeztük.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A tervezés és a megvalósítás teljes folyamatában mindvégig nagy segítségünkre volt a fehéregyházi emlékhely gondnoka, akivel már korábban is szakmai kapcsolatban álltunk. A marosvásárhelyi kollégákkal is rendkívül hatékony, gördülékeny együttműködést tudtunk kialakítani. A hosszabb távú **szakmai kapcsolattartás** is biztosított, mivel a Maros Megyei Múzeum fehéregyházi Petőfi Múzeuma 2023-ban a MIRE tagja lett.

A kiállítás létrehozása során összegyűlt információkat a MIRE a Maros Megyei Múzeummal együttműködésben külön kiadványban, egy kb. 100 oldalas, illusztrált könyvben jelenteti meg.

A MIRE a kurátorok közreműködésével az emlékhelyet bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leporellót** állított össze, koordináltuk a grafikus és a nyomdai kivitelezési munkát, megszervezzük a kiszállítást.

Az NKA 2025 végén jóváhagyta a projekt csökkentett tartalmú teljesítésének igazolását; a hátra maradt munkák (az építkezés bizonyos elemeinek befejezése és a parkrendezés) már a Maros Megyei Tanács által finanszírozott összegből készülnek el. A MIRE továbbra is közreműködik a projekt utolsó szakaszának megvalósításában.

Az emlékhely teljeskörű felújításának lezárására, az épületek, az emlékpark és a kiállítás átadására **2026. július 26-án**, a hagyományos Petőfi-ünnepség alkalmával kerül sor.

Eddigi sajtómegjelenések, híradások:

<https://maszol.ro/belfold/Felujitjak-es-bovitik-a-feheregyhazi-Petofi-muzeumot-es-emlekhelyet>

<https://kronika.ro/kultura/megujul-a-meglevo-feheregyhazi-petofi-sandor-muzeum-uj-emlekhely-alapkovet-teszik-le-a-kolto-halalanak-175-evfordulojan>

<https://szekelyhon.ro/aktualis/uj-epulettel-es-kiallitoterrel-bovul-a-feheregyhazi-petofi-muzeum>

<https://marosvasarhelyiek.ro/2025/02/13/ujjaszuletik-a-feheregyhazi-petofi-emlekhely-tortenelmi-megujulas-a-kolto-tiszteletere/>

<https://kultura.hu/felujitjak-es-uj-epulettel-bovitik-a-feheregyhazi-petofi-muzeumot/>

<https://www.e-nepujasag.ro/articles/elkezdodik-a-feheregyhazi-petofi-emlekhely-felujitasa-es-bovitesi>

<https://maszol.ro/belfold/Kezdodhet-a-feheregyhazi-Petofi-emlekhely-felujitasa>

<https://magyarepitok.hu/mi-epul/2025/02/a-kolto-rejtelyes-eltunesenek-helyszinen-bovitik-erdely-szimbolikus-petofi-kozpontjat>

<https://szekelyhon.ro/aktualis/megujul-az-emlekhely-amely-egybeforrt-petofi-sandor-nevevel>

<https://maszol.ro/belfold/Megujul-a-feheregyhazi-Petofi-Sandor-Muzeum>

Videó:

<https://www.youtube.com/watch?v=MU9bOhZXm3M>

FB:

https://www.facebook.com/media/set/?vanity=muzeul.mures.maros.muzeum&set=a.1000942635364590&locale=hu_HU

https://www.facebook.com/photo?fbid=1145998974192288&set=pcb.1145999600858892&locale=hu_HU

https://www.facebook.com/photo/?fbid=978939744267463&set=pcb.978938380934266&locale=hu_HU

A fehéregyházi Petőfi Múzeumot szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

KÉPMELLÉKLET

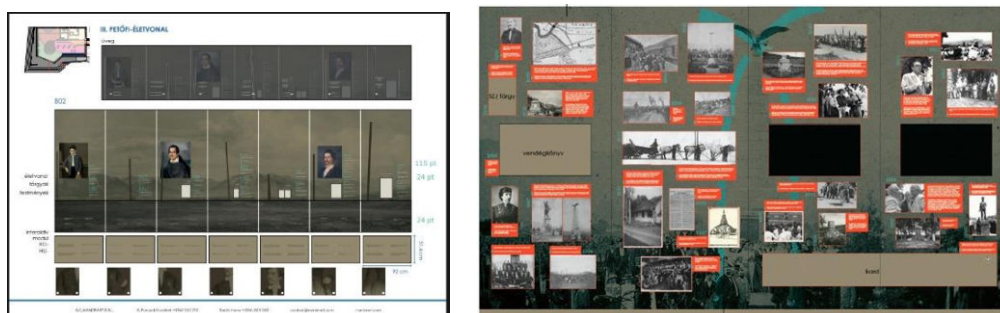
Az épületek látványtervei

2025. december

2026. január

Részletek a kiállítás látványtervéből

HORPÁCS – MIKSZÁTH KÁLMÁN EMLÉKHÁZ „A mesélő Mikszáth”

ELŐKÉSZÍTÉS

Épületfelújítás

A projekt megtervezésének első lépéseként felvettük a kapcsolatot Horpács polgármesterével és a magántulajdonban lévő Mikszáth-kúria tulajdonosával. Először a ház státuszát kellett tisztázni. Horpács község polgármestere és a tulajdonos olyan Hosszútávú együttműködési szerződést kötött, amely lehetővé tette, hogy közpénzre lehessen pályázni. A polgármesterrel közösen kiválasztottunk egy muzeológus által vezetett, műemléki végzettségű szakembert és építészeket is alkalmazó, több sikeres fejlesztést végző céget az épület felmérésére, költségvetés elkészítésére és a pályázati anyag összeállítása. Az épületben eddig nem volt fűtés, a pályázati anyagnak a fűtőberendezés megtervezését is tartalmaznia kellett. A nyertes NKA-pályázat után a polgármester közbeszerzést írt ki, melynek kötelező része volt a műemléki és műtárgyvédelmi szempontok betartása. A felhívás sikeres volt, olyan cég nyert, aki alkalmas volt műemléki épület felújítására.

A tervezési folyamatok műszaki kontrollálása a MIRE részéről 3 helyszíni egyeztetést, valamint számos telefonbeszélgetést és email-váltást igényelt.

Kiállítás

Mivel a településen nincs se irodalmi muzeológus, se látványtervező ezért közösen kiválasztottuk a kiállítás kurátorát és a látványtervezőt. Mikszáth hagyatéka restaurálásra szorult, ezért restaurátor szakértőket is bevontunk a feladatba.

A folyamatok muzeológiai kontrollálása a MIRE részéről 2 helyszíni egyeztetést, valamint számos telefonbeszélgetést és email-váltást igényelt.

MEGVALÓSÍTÁS

Az **épület**felújítási folyamat műemlékvédelmi szakvizsgálóval rendelkező művezető és a MIRE felügyeletével történt. A kivitelezés közben az NKA műemlékvédelmi szakemberei az előírtakhoz képest kértek még további javításokat, melyeket a kivitelező teljesített.

Az épület felújítása zökkenőmentesen valósult meg, a feladatban részt vevők között konstruktív együttműködés volt megfigyelhető.

Az épületfelújítás érintette a kiállítótereket is. A kiállítás bejárata korábban az épület hátsó részén volt. Az új koncepcióban átkerült a főbejárati lépcsőhöz, ezáltal a látvány azt a benyomást kelti a látogatóban, mintha vendégségbe érkezne Mikszáth Kálmánhoz.

A horpácsi Mikszáth-kúria különleges adottságú. Azok közé a ritka irodalmi emlékházak közé tartozik, ahol az életrajz, a történelmi, a tárgyi emlékek és a művészet szorosan összekapcsolódik. Mikszáth számára a drégelyi várrom alatt elterülő, régmúlt időkre, apái életmódjára emlékeztető kis falu vágyai beteljesítője volt. A kiállítás Mikszáth szövegein keresztül azt bontja ki, hogy mit jelentett az író számára a szülőföld, a táj, a történelmi múlt, valamint azoknak az embereknek a története, akik ezt a tájat és múltat benépesítették. Mikszáth művei a valahová tartozás megrendítő, szép példái.

A megvalósulási folyamatok muzeológiai kontrollálása a MIRE részéről 5 helyszíni egyeztetést, valamint számos telefonbeszélgetést és email-váltást igényelt.

Ünnepélyes átadó és a kiállítás megnyitása **2024. június 22-én** volt.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

A MIRE a Petőfi200 projektben részt vevő valamennyi emlékházához készített egységes módszertannal kidolgozott **múzeumpedagógiai** feladatsort. Az emlékházban nincs múzeumpedagógus. Reményeink szerint a feladatsor segít a diákoknak feldolgozni a látottakat. A fejlesztés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A teleülés részéről a polgármester vett részt a MIRE által szervezett szakmai képzéseken. Nagy segítség volt számára a jó példák bemutatása, az épület működtetésének műszaki, műtárgyvédelmi vonatkozásai, vagy az emlékház bekapcsolásának lehetőségei a falu kulturális életébe.

A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, a kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény a MIRE tagjai közé tartozik, és a kezdetek óta részt vesz rendezvényeiken. A jövőbeli szakmai továbbképzések alkalmával is számítunk jelenlétükre. A MIRE jó kapcsolatot ápol a működtető önkormányzattal, segítségünkre bármely probléma kapcsán mindig számíthatnak.

MARKETING

A felújított múzeum **marketingstratégiáját és kommunikációját a település** irányította. A megnyitó rendezését (meghívó tervezése és kiküldése, plakátok elhelyezése, az ünnepi beszédet és köszöntőt mondó személyek, valamint a fellépők felkérése, a sajtófelhívás megfogalmazása) a helyiek intézték, a MIRE felügyelete mellett.

A MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leporellót** állított össze, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta.

A tervezés honoráriumát és a nyomdaköltséget a MIRE költségvetéséből fizettük.

Sajtómegjelenések, híradások:

Nyomtatott:

Katedra-folyóirat, XXXI. Évfolyam, 5. szám, 2024 január

H. Bagó Ilona: Magyar Irodalmi Emlékházak a Kárpát-Medencében

Online:

<https://mire.hu/node/161>

https://pimblog.blog.hu/2022/12/07/ahany_haz_annyi_lehetoseg

https://pimblog.blog.hu/2023/01/25/lehetosegek_a_rapillantásra

<https://www.facebook.com/media/set/?vanity=100064346303517&set=a.661955075959363>

<https://wunderbaresungarn.de/sehenswuerdigkeiten/museen-und-sammlungen/mikszath-kalman-gedenkhaus-horpacs/>

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=956522696509168&id=100064543395846

<https://www.nool.hu/helyi-kozelet/2024/06/mikszath-kiallitas-nyilt-horpacson-a-felujitas-utan-minden-korosztalynak-szol-fotok>

https://kotoszo.blog.hu/2025/05/28/mikszath_vendegekent_horpacson

A horpácsi Mikszáth Kálmán Emlékházat szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

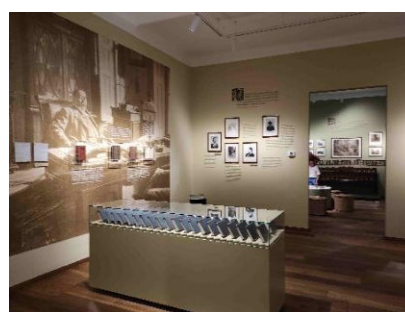
KÉPMELLÉKLET

A felújított kúria

Praznovszky Mihály ünnepi beszéde után
Molnár Zoltán, Fráter Zoltán, Török Petra és Balla Mihály átadják a felújított épületet.

Részletek a kiállításból

KECSKEMÉT – KATONA JÓZSEF EMLÉKHÁZ

„Egyetlenünk a maga nemében”

ELŐKÉSZÍTÉS

Épületfelújítás

A projekt megtervezésének első lépéseként felvettük a kapcsolatot az emlékház üzemeltetőjével és az emlékházban dolgozó muzeológussal. Akkor derült ki, hogy fenntartóváltás lesz, a muzeológus pedig nyugdíjba vonult, rész munkaidőben dolgozott a háznál. Ekkor vettük fel a kapcsolatot a reménybeli új fenntartóval, a Katona József Múzeum osztályvezető muzeológusával. A Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Gazdálkodási és Intézményüzemeltetési Osztálya felelt a felújítási terv elkészítéséért, a műemlékvédelmi szempontok érvényesítéséért. Az üzemeltetési osztály kiváló munkát végzett. A terv elfogadása után elkészítették a költségvetést, és ezután elkezdődött az épületre vonatkozó végső **pályázati anyag** összeállítása a műemlék-és műtárgyvédelmi szempontok figyelembevételével. Ez a fejlesztési szakasz a MIRE részéről 3 helyszíni és számos telefonos egyeztetést, illetve e-mailváltást tett szükségessé.

Kiállítás

Ezzel a folyamattal párhuzamosan kiválasztottuk az emlékház kiállításának **kurátorát**, akinek a forgatókönyv elkészítése volt a feladata. A forgatókönyv ellenőrzésére a MIRE felkérte a Katona művei kritikai kiadásának egyik készítőjét. Az előkészítés folyamata a lektor részéről 4 egyeztetést kívánt, a MIRE részéről 4 helyszíni látogatást és folyamatos telefonos és online egyeztetést, valamint számos levélváltást tett szükségessé.

A kurátor, a történész muzeológus és lektor honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük. A kiállítás látványtervét és grafikai arculatának kialakítását a fenntartó a Város egyik megbízható partnerére bízta, akik kiváló munkát végeztek.

MEGVALÓSÍTÁS

Az **épület**felújítási munkákat a Gazdálkodási és Intézményüzemeltetési Osztály felügyelte minden szabály betartásával, és folyamatosan tájékoztatta a MIRE-t a kivitelezés aktuális szakaszáról. A MIRE részéről 2 helyszíni szemle volt a feladat.

A kiállítás

A megvalósítás folyamatában MIRE feladata volt a célkitűzések szakmai elvárásoknak való betartatása volt. A kiállítás és építése során konstruktív együttműködés alakult ki a feladatban részt vevők között. A megvalósítási folyamatok műszaki, muzeológiai kontrollálása a MIRE részéről 4 helyszíni és 2 budapesti egyeztetés, illetve telefonmegbeszélések és számos email-váltás során valósult meg, ez kb. 170 órányi időt vett igénybe.

Az átadó ünnepség és a kiállítás megnyitó **2025. február 12-én** került sor.

A megnyitóbeszédet Kalla Zsuzsa az MNMK-Petőfi Irodalmi Múzeum gyűjteményi igazgatója mondta. Kalla Zsuzsa honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

A MIRE a Petőfi 200 projektben részt vevő valamennyi emlékházához készített egységes módszertannal kidolgozott **múzeumpedagógiai** feladatsort. A fejlesztés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

A saját fejlesztésük mellé, a MIRE közreműködésével készült feladatsor alkalmas a *Bánk bán* problematikájának aktualizálására.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az kecskeméti kolléga felkészítését a MIRE által szervezett szakmai képzéseken biztosítottuk, amelyeken több alkalommal a muzeológus mellett a fenntartó és a Gazdálkodási és Intézményüzemeltetési Osztály vezetője is részt vett. A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, a kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény a MIRE tagjai közé tartozik, és a fenntartó elkötelezett híve az emlékhely sikeres működtetésének. A jövőbeli szakmai továbbképzések alkalmával számítunk közreműködésükre.

MARKETING

A szülőház megújulásának és az új kiállítás **marketingstratégiáját és kommunikációját** a város irányította. A megnyitó rendezését (meghívó tervezése és kiküldése, plakátok elhelyezése, az ünnepi beszédet és köszöntőt mondó személyek, valamint a fellépők felkérése, a sajtófelhívás megfogalmazása) a város marketingosztálya intézték.

MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leporellót** állított össze. A tervezési, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta, melynek honoráriumait és a nyomtatás költségét a MIRE költségvetéséből fizették.

Sajtómegjelenések, híradások:

Nyomtatott:

Katedra-folyóirat, XXXI. Évfolyam, 5. szám, 2024 január

H. Bagó Ilona: Magyar Irodalmi Emlékházak a Kárpát-Medencében

Online:

<https://hiros.hu/video/muzsa-2025-februar-18-atadtak-a-megujult-katona-jozsef-emlekhazat/>

<https://www.youtube.com/watch?v=d9ToTezjQJs>

<https://keol.hu/kecskemet-bacs/megujult-a-katona-jozsef-emlekhaz>

<https://keol.hu/kecskemet-bacs/megujult-a-katona-jozsef-emlekhaz#lg=1&slide=22>

<https://turizmus.com/cikk/programok/nyilt-napon-mutatjak-be-a-megujult-katona-jozsef-emlekhazat-kecskemeten>

<https://hiros.hu/nagy-volt-az-erdeklodes-a-katona-jozsef-emlekhaz-nyilt-napjan/>

<https://muzeumokejszakajakecskemet.hu/katona-jozsef-emlekhaz>

<https://hiros.hu/video/az-orszagos-csatornan-a-katona-jozsef-emlekhaz/>

<https://hirosagora.hu/megemlekezes-es-koszoruzas-a-katona-jozsef-emlekhazban-katona-jozsef-halalanak-evforduloja-alkalmabol/2025-04-16>

<https://hiros.hu/galeria/megujult-a-katona-jozsef-emlekhaz/>

<https://kecskemet.hu/katona-jozsef-emlekhaz-programjai-galeria>

<https://hirosagora.hu/a-katona-jozsef-emlekhaz-nyilt-napja-br-40-kecskemeti-tavaszi-fesztival/2025-03-15>

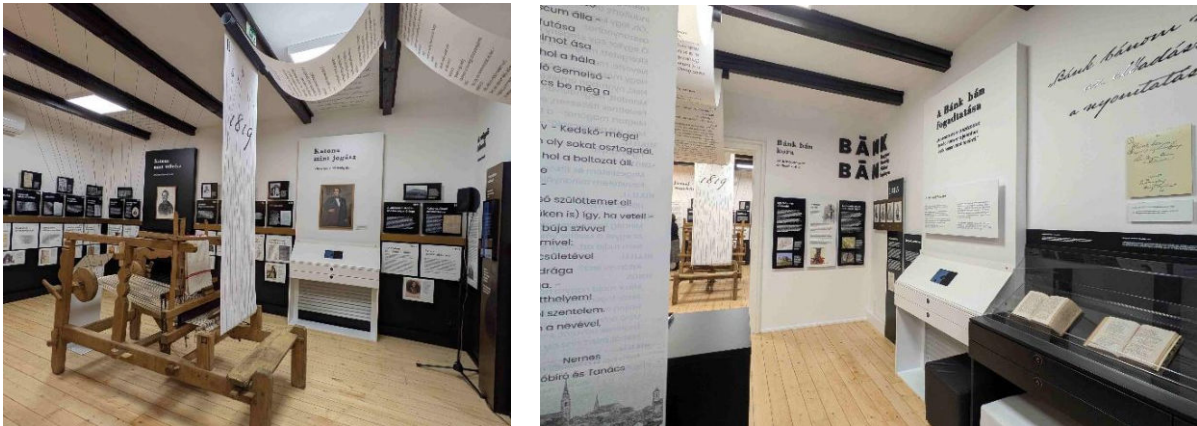
<https://szallas.hu/programok/katona-jozsef-emlekhaz-kecskemet-p6557>

Az emlékház kiállításait szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

KÉPMELLÉKLET

A felújított épület

A megújult kiállítás

Kalla Zsuzsa megnyitja a kiállítást.
Hajagos Csaba kurátor vezetése a kiállítás megnyitója alkalmából.

KISKÖRÖS –Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum „Költőnek szült anyám”

ELŐKÉSZÍTÉS

Épületfelújítás

A projekt megtervezésének első lépéseként felvettük a kapcsolatot Kiskőrös város polgármesterével és a Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum igazgatójával. A múzeum által delegált múzeumi szakemberrel és a helyi építész által szükségesnek tartott épületfelújítási javaslatokkal tervet készítettünk, melyet az NKA által delegált műemlékvédelmi szakemberekkel ellenőriztettünk. Az aktualizált költségvetés után elkezdődött az épületre vonatkozó végső **pályázati anyag** összeállítása a műemlék- és műtárgyvédelmi szempontoknak, valamint a látogatók elvárásainak figyelembevételével.

Kiállítás

Ezzel a folyamattal párhuzamosan kiválasztottuk a szülőház kiállításának **kurátorát**, valamint elkezdtük a látvány- és az arculati terv elkészítését. A szülőház működtetését magas szinten végző kolléga mellé nem volt szükséges bevonni mást a kurátori munkába, de a végső forgatókönyv ellenőrzésére a MIRE kijelölt egy lektort. Mivel a szülőházban nem dolgozik főállású látványtervező és grafikus, ezért a tervezői és kivitelezési munkákra a MIRE kapcsolatrendszeréből kiváló szakmai színvonalú tervező és kivitelező alkalmazását javasoltunk. A műtárgyvédelmi szempontok figyelembevétele a tervezés során a fő szempontok közé tartozott.

MEGVALÓSÍTÁS

Az **épület** felújítása a műemlékvédelmi szempontok betartásával, a MIRE felügyeletével történt.

Kiskőrösön Petőfi kultusza nagyon erős, kétszáz éve ez a város identitásának talpköve.

A **kiállításra** vonatkozóan az egész projekt – köztük a szülőházé is – célkitűzése az volt, hogy Petőfi szinte szoborrá merevedett alakja helyett a csaknem elfeledett, sokhangú, kivételes formagazdagságú életműre fókuszáljon, és ezáltal új megvilágításba helyezze az életrajzi eseményeket is. Olyan kiállításokat terveztünk megvalósítani, amelyek nem egy közösség örökérvényű, idealizált mintaképeként idézik fel a költő alakját, hanem amelyek az idő múlásával mindig változó formában hozzák a jelenbe a múltat. Amelyek személyes befogadási lehetőséget kínálnak, ugyanakkor képesek kapcsolódni a megtartó hagyományhoz; ezáltal hozzájárulnak ahhoz is, hogy együtt találjuk meg az aktuális Petőfi-képet. Ezért a szülőházban megrendezett *Költőnek szült anyám* c. kiállítás és az emlékmúzeum *7 év című*, 2022-ben a Kubinyi-program támogatásával megnyílt kiállítás együtt értelmezve nyújt átfogó képet Petőfi sorsáról és költészetéről.

A megvalósítás során a MIRE feladata volt a célkitűzések és a szakmai elvárások betartatása.

Az épület felújítása, a kiállítás tervezése és építése során konstruktív együttműködés alakult ki a feladatban részt vevők között. A **megvalósítási folyamatok** műszaki, muzeológiai kontrollálása a MIRE részéről 2 helyszíni, illetve további telefonos egyeztetések, valamint számos email-váltás során valósult meg.

Az átadó ünnepség és a kiállítás megnyitója **2022. október 15-én** volt.

A Petőfi Szülőház és Emlékmúzeumban megvalósult kiállítás 2023-ban az **Év kiállítása** címet nyerte el, míg az intézmény 2024-ben az **Év Múzeuma** lett.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

A MIRE a Petőfi 200 projektben részt vevő valamennyi emlékházához egységes módszertannal kidolgozott **múzeumpedagógiai** feladatsort készített.

Kiskőrösön magas szintű múzeumpedagógiai munka segíti a látogatókat a Petőfi-életmű feldolgozásában és megértésében. A saját fejlesztésű foglalkozásaikkal együtt a MIRE közreműködésével készült feladatsor alkalmas az életmű más nézőpontú összefüggéseinek feltárására. A fejlesztés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A kiskőrösi kollégák felkészítését a MIRE által szervezett szakmai képzéseken biztosítottuk, amelyeken a kurátoron kívül a többi alkalmazott is részt vett. A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, a kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény a MIRE alapító tagjai közé tartozik, és a kezdetek óta részt vesz ezeken az eseményeken. A jövőbeli szakmai továbbképzések alkalmával számítunk közreműködésükre a „jó példák” bemutatásával.

MARKETING

A szülőház megújulásának és az új kiállítás **marketingstratégiáját és kommunikációját** a múzeum kollektívája irányította. A megnyitó rendezését (meghívó tervezése és kiküldése, plakátok elhelyezése, az ünnepi beszédet és köszöntőt mondó személyek, valamint a fellépők felkérése, a sajtófelhívás megfogalmazása) a helyiek intézték, a MIRE ellenőrző felügyelete mellett. A megnyitó és a múzeum programjai országos médiaérdeklődést váltottak ki.

A MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **lepirellót** állított össze, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta.

Az Emlékház része annak a *Digitális Sándor. Petőfi-túrák a Digitális Vándor telefonos applikációban* című fejlesztésnek, amely a MIRE koordinálásával készült.

A fejlesztés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

Sajtómegjelenések, híradások

Nyomtatott sajtó:

Kiskőrösi Hírek: 2022. október 9., 10., 11, 12., 14. Meghívó, Petőfi-ünnepi programok, Új kiállítások

Petőfi Népe: 2022. október 1–2. Rangos címet kapott Petőfi szülőháza

Kiskőrösi hírek: 2022. november 3., 6., 8., 9., 15.

Petőfi Népe: 2022. november 4. Megújult a múzeum

Katedra-folyóirat, XXXI. Évfolyam, 5. szám, 2024 január

H. Bagó Ilona: Magyar Irodalmi Emlékházak a Kárpát-Medencében

Online megjelenés:

A Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum kiállításait szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

https://pimblog.blog.hu/2022/12/07/ahany_haz_annyi_lehetoseg

https://pimblog.blog.hu/2023/01/25/lehetosegek_a_rapillantásra

<https://magyarhirlap.hu/kultura/20221015-tortenelmi-emlekhelye-avattak-petofi-sandor-szulohazat>

<https://index.hu/kultur/2022/10/15/petofi-sandor-sztee-kiskoros-muemlek-avatas-kiallitas/>

<https://intezet.nori.gov.hu/hirek/felavattuk-a-kiskorosi-petofi-szulohaz-es-emlekmuzeum-tortenelmi-emlekhelye-nyilvanitasat-jelzo-sztelet>
<https://vira.hu/2022/10/16/a-petofi-unnep-kulturalis-rendezvenysorozat-masodik-napja/>
<https://turizmus.com/cikk/archiv/tortenelmi-emlekhely-lett-petofi-szulohaza-ket-uj-kiallitas-nyilt-kiskoroson>
<https://confessio.reformatus.hu/v/petofi-het-eve/>
<https://www.kalohirek.hu/kiskoros/tortenelmi-emlekhely-kooszlopot-avattak-kiskoroson-petofi-szulohazanal->
<https://hirtv.origo.hu/kultura/2022/10/tortenelmi-emlekhelye-avattak-petofi-sandor-szulohazat>
<https://honismeret.hu/wp-content/uploads/2024/02/Honismeret-2023.-1.-szam1.pdf>
<https://kecsup.hu/2022/10/petofi-sandor-szulohazat-emlekhelye-avattak-kiskoroson/>
<https://www.youtube.com/watch?v=JGhW39LgeQM>
<https://www.youtube.com/watch?v=ThTKsUO8ktk>
<https://csodalatosmagyarorszag.hu/latnivalok/muzeumok/petofi-szulohaz-es-emlekmuzeum-kiskoros/>
https://www.youtube.com/watch?v=sPvRerWzK_Q
<https://kultura.hu/a-kiskorosi-petofi-szulohaz-es-emlekmuzeum-kepriport/>
<https://www.valaszonline.hu/2023/03/14/megujult-petofi-szulohaz-kiskoros-muzeum-kiallitas-irodalmi-kultuszhely/>
<https://hirado.hu/extra/kultura/cikk/2024/05/11/a-kiskorosi-petofi-szulohaz-es-emlekmuzeum-nyerte-el-az-ev-emlekhelye-dijat/>

KÉPMELLÉKLET

A Petőfi Szülőház a megnyitó napján, 2022. október 15-én.

Részletek a *Költőnek szült anyám* című kiállításból

Részletek a *Hét év* című kiállításból

KISKUNFÉLEGYHÁZA

„Petőfi Félegyházája – Félegyháza Petőfije”

ELŐKÉSZÍTÉS

Épület

A kiskunfélegyházi kollégákkal régi jó munkakapcsolatot ápol a MIRE, így az előkészítés is zökkenőmentesen haladt. Az NKA által delegált műemlékvédelmi szakemberekkel együtt végzett helyszíni egyeztetések után kissé módosítottuk az eredeti terveket, majd ezek alapján aktualizáltuk a költségvetéseket, és részt vettünk a végső **pályázati anyag** összeállításában.

Kiállítás

Az intézményvezető muzeológus kolléganő – munkatársai segítségével – vállalta a **kurátori** feladatokat; a **látványtervező és grafikus** kiválasztása is a MIRE egyetértésével történt.

MEGVALÓSÍTÁS

Közreműködtünk a **forgatókönyv** kialakításának folyamatában, szakmai lektort biztosítottunk. Intenzíven részt vettünk a **látványtervek** formálásában, melynek egyes részei a MIRE megrendelésére és finanszírozásával készültek el.

A kiállítás gerincét Petőfi kiskunfélegyházi kapcsolódása, illetve az itt kibontakozó Petőfi-kultusz bemutatása alkotta, de az egyeztetési folyamatok során a **múzeumpedagógia** egyre nagyobb teret kapott. Így végül megvalósult *A helység kalapácsa* interaktív feldolgozását célzó játéktér.

A **megvalósítási folyamatok** műszaki, muzeológiai és egyéb szakmai szempontú kontrollálása 8 helyszíni egyeztetés, illetve számos online- és telefonmegbeszélés, email-váltás során valósult meg.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A helyi kollégák a MIRE által szervezett **szakmai képzéseken** rendszeresen részt vesznek, Egyesületünkkel régóta szoros munkakapcsolatban állnak.

Az épületre és a kerítésre a kiállítást hirdető nagyméretű **molinók** kerültek ki. A helyiek kiállítási **vezetőfüzetet** és különböző **marketingtermékeket** (logózott bögre, toll, jegyzetfüzet stb) készítették.

A felújított épület és a kiállítás **megnyitását 2023. december 20-án** tartottuk, ahol ünnepi beszédet mondott dr. Török Petra, a PIM főigazgatója.

Sajtómegjelenések, híradások:

TV

<https://hirtv.origo.hu/hirtvszines/2024/03/petofi-felegyhazaja-felegyhaza-petofije-video>

Youtube

<https://www.youtube.com/watch?v=fUlhBYh6uXo>

<https://magyarnemzet.hu/kultura/2023/12/megnyilt-a-petofi-sandor-emlekhaz>

<https://kiskunfelegyhaza.hu/hivatal/petofi-sandor-emlekhaz/>

<https://www.infokiskunfelegyhaza.hu/kepek/lista/oldal:1/permalink:petofi-felegyhazaja-felegyhaza-petofije-2023-12-20#img11>

<https://kiskunmuzeum.hu/kiallitasok/kiskun-muzeum-petofi-sandor-emlekhaza/>

<https://oksz.eu.com/2023/12/30/megujult-emlekhaz-es-kiskunfelegyhaza-petofije/>

FB

https://www.facebook.com/photo/?fbid=895328895561153&set=a.570877838006262&locale=hu_HU

https://www.facebook.com/photo/?fbid=830203915807714&set=pcb.830209872473785&locale=hu_HU

A kiskunfélegyházi kiállítást szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

KÉPMELLÉKLET

A kiállítás várostörténeti része.

Petőfi életútját és város Petőfi-kutatóit bemutató termek.

A helység kalapácsa történetét és kiskunfélegyházi vonatkozásait feldolgozó múzeumpedagógiai tér.

A város polgárai által megszavazott legnépszerűbb Pető-verseket a látogatók magukkal vihetik.

KÖLESD-BORJÁD – PETŐFI-EMLEKMÉHES

„Méhek s virágok”

Petőfi Borjád

ELŐKÉSZÍTÉS

Épületfelújítás

Az emlékméhes sajátos helyzetű épület. Az önkormányzati fenntartásban működő Petőfi-emlékhely egy magántulajdon udvarán található. A projekt első lépéseként a tulajdonosnak és az önkormányzatnak meg kellett állapodnia a látogathatóság feltételeiről. Többször egyeztetünk a várható műszaki feladatokról Kölesd polgármesterével, a pályázat projektmenedzserével. A település által delegált helyi építész közreműködésével épületfelújítási tervet készítettünk, melyet az NKA által javasolt műemlékvédelmi szakemberekkel ellenőriztettünk. Az aktualizált költségvetés után elkezdődött az épületre vonatkozó végső **pályázati anyag** összeállítása a műemlék- és műtárgyvédelmi szempontoknak, valamint a látogatók elvárásainak figyelembevételével.

Kiállítás

Ezzel a folyamattal párhuzamosan történtek az egyeztetések az emlékhely működéséért felelős kulturális alpolgármesterrel, aki ellátja a muzeológiai feladatokat is, fogadja a látogatókat és szervezi az eseményeket.

Együtt kiválasztottuk az Emlékméhes kiállításának **kurátorát**, valamint a látvány- és az arculati terv elkészítőjét. Mivel a településen nincs irodalmi muzeológus, ezért felkértük a szekszárdi Wosinsky Mór Múzeum irodalomtörténész-muzeológusát a forgatókönyv elkészítésére, valamint a Petőfi Irodalmi Múzeum két szakemberét a látványterv és a grafikai arculat tervezésére és kivitelezésére. A tervezés folyamatát a MIRE koordinálta és ellenőrizte.

MEGVALÓSÍTÁS

A ház 2018-ban súlyos viharkárt szenvedett, ezért a műemléki felügyelet előírásainak betartását a kivitelezés időszakában a szokásosnál gyakrabban kellett ellenőrizni. Az **épület** felújítása a műemlékvédelmi szempontok betartásával, a MIRE koordinálásával történt.

A **kiállítás** Petőfi Sándor borjádi látogatásait, egy sírig tartó barátság történetét és az itt született verseket mutatja be. A kiállítás módszertanilag úgy van tervezve és megépítve, hogy a látogató szakmai vezetés nélkül is be tudja fogadni a látottakat.

A kivitelezés folyamatát a MIRE koordinálta és ellenőrizte.

Az átadó ünnepség és a kiállítás megnyitója **2023. szeptember 30-án** volt.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

Az épület mérete nem teszi lehetővé múzeumpedagógiai foglalkozások megtartását.

A MIRE a Petőfi 200 projektben részt vevő valamennyi emlékházához készített egységes módszertannal kidolgozott **múzeumpedagógiai** feladatsort. A MIRE koordinálásával készült feladatsor lehetővé teszi a borjádi emlékek egyéni feldolgozását. Hozzásegíti a látogatót annak megértéséhez, hogy miért szeretett Petőfi Borjád

don tartózkodni. A fejlesztés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A MIRE-nek kitűnő kapcsolata van a település polgármesterével. Azok közé a polgármesterek közé tartozik, akik több alkalommal is személyesen részt vettek a továbbképzéseinken.

A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, a kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény a MIRE tagjai közé tartozik. A jövőbeli szakmai továbbképzések alkalmával is számíthatunk részvételükre. A MIRE és a Petőfi Irodalmi Múzeum szakemberei a felmerülő problémák megoldásában mindenkor állnak rendelkezésükre.

MARKETING

A Petőfi-méhes megújulásának és az új kiállítás **marketingstratégiáját a projektmenedzser dolgozta ki, a kommunikációt az alpolgármester** irányította. A megnyitó rendezését (meghívó tervezése és kiküldése, plakátok elhelyezése, az ünnepi beszédet és köszöntőt mondó személyek, valamint a fellépők felkérése, a sajtófelhívás megfogalmazása) az önkormányzat munkatársai intézték, a MIRE koordinálásával.

A MIRE kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leporellót** állított össze, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta. A tartalmi és grafikai tervezést, valamint a nyomdaköltséget a MIRE költségvetéséből fizettük.

Az Emlékméhes része annak a *Digitális Sándor. Petőfi-túrák a Digitális Vándor telefonos applikációban* című fejlesztésnek, amely a MIRE koordinálásával készült. A tervezést a MIRE költségvetéséből fizettük.

Sajtómegjelenések, híradások:

H. Bagó Ilona: Magyar Irodalmi Emlékházak a Kárpát-Medencében. In: Katedra-folyóirat, XXXI. Évfolyam, 5. szám, 2024. január, 7–11.

Online

https://pimblog.blog.hu/2022/12/07/ahany_haz_annyi_lehetoseg

https://pimblog.blog.hu/2023/01/25/lehetosegek_a_rapillantásra

https://kozeleti.hu/esemeny/2220/A_Petofi_emlekmehes_atadasi_unnepsege

<https://www.teol.hu/tolnai-nepujsg/2023/10/megujultak-a-petofi-emlekhelyek-tolnaban>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=713154294170921&set=a.561697619316590>

<https://www.ittjartam.hu/kolesd-borjad/latnivalok/petofi-sandor-emlekmehes/#ertekelesek>

<https://www.turistamagazin.hu/hir/egy-hely-egy-koltemeny-verslabakon-petofi-nyomdokaban>

KÉPMELLÉKLET

A felújított méhes

H. Bagó Ilona, Greifenstein József és Orbán Attila átadja a megújult Petőfi-Emlékméhest

Részletek a kiállásból.

Lent, bal oldalon Lovas Csilla, a kiállítás kurátora.

KOLTÓ – TELEKI-KASTÉLY

„Sorsom megáldott boldog szerelemmel”

„Hogyan nem lettem én excellenciás úr?”

ELŐKÉSZÍTÉS

Kiállítás

A Teleki-kastély teljes felújítása uniós forrásból 2020-ban befejeződött. A Petőfi 200 projekt keretében a megújult terekben az önkormányzat Petőfi Sándor és Szendrey Júlia koltói nászútját bemutató kiállítással kívánt pályázni, ehhez kérte a MIRE segítségét. Felvettük a kapcsolatot Koltó polgármesterével, a kastélyban dolgozó közművelődési szakemberrel és Teleki Sándor egyik utódjával, aki vállalkozott a pénzügyi bonyolításra, és ehhez magyarországi partnert keresett.

A kastély működéséért az önkormányzat felel, alkalmazottai között nincs se irodalmi muzeológus, se látványtervező, ezért a kiállítás forgatókönyvének elkészítésére egy Szendrey- és egy Teleki-kutatót kértünk fel. A mézeshetek bemutatása mellett fontosnak tartottuk, Teleki Sándor alakjának, élettörténetének bemutatását is, így végül két kiállítás valósult meg. A kurátoroknak nem volt muzeológiai tapasztalata, ezért a MIRE szakembere Budapesten segítette munkáját 10 találkozás alkalmával. A látványterv elkészítésére a MIRE javaslatára Erdély egyik legismertebb, kiváló szalmái színvonalú kiállításrendező csapatát kértük fel. A nagy távolság miatt a látványtervezővel két személyes találkozó után online, telefonon és levélben egyeztetünk. Az előkészítés koordinációját a MIRE végezte.

MEGVALÓSÍTÁS

A Szendrey-kutatása nyomán számos olyan adat került felszínre, amely a mézeshetekről alkotott tudásunkat más kontextusba helyezi, ezáltal az értelmezési lehetőséget tágítja. A Petőfi-Szendrey kiállítás az egyik azok közül, ahol leginkább megvalósult bizonyos sztereotípiák lebontása. Szendrey Júlia nemcsak múzsa és szerető feleség volt, hanem önálló alkotó, a házasságban egyenrangú fél is. Szendrey Júlia kapcsolaton belüli státuszának újra értelmezése segít jobban megérteni alakját, későbbi sorsának alakulását. A *Szeptember végén* című vers szélesebb kontextusba helyezése az eddigiektől eltérő, más olvasat lehetőségét kínálja. Kettejük kapcsolata a maguk idejében egyáltalán nem volt megszokott. Szerelmüknek éppen ezért van ekkora hatása a mai látogatókra, mert ez az intenzív, katartikus egymásra találás az ismert körülmények miatt csak rövid ideig tathatott. Teleki Sándor élettörténete nem nevezhető tipikus nemesi életformának. A kiállítás lehetővé teszi annak megértését, hogy mi volt Petőfi és Teleki barátságának alapja.

A megvalósítás folyamatában MIRE feladata a célkitűzések megvalósulásának szakmai koordinálása volt. A kiállítás tervezése és építése során konstruktív együttműködés alakult ki a feladatban részt vevők között. A megvalósítás folyamatok muzeológiai kontrollálása a MIRE részéről két budapesti egyeztetés, telefonmegbeszélgetések, online egyeztetések és számos email-váltás során valósult meg.

A koltói kastélyban két kiállítás valósult meg, a kiállításmegnyitókra 2023. október 20-án és 2024. május 18-án került sor.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

A MIRE a Petőfi 200 projektben részt vevő valamennyi emlékházához készített egységes módszertannal kidolgozott **múzeumpedagógiai** feladatsort.

A koltói kiállítás azt a néhány hetet dolgozza fel, melyet az ifjú házások a Teleki kastélyban töltöttek. A kiállításához készült feladatsor segít a Petőfi életmű feldolgozásában és megértésében. A saját elképzelésük mellé, a MIRE közreműködésével készült feladatsor alkalmas a koltói mézeshetek más nézőpontú összefüggéseinek feltárására. A fejlesztés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A koltói kolléga felkészítését a kiállítás szakmai működtetésére a MIRE által szervezett szakmai képzéseken biztosítottuk.

A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, a kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény a MIRE tagjai közé tartozik, és a belépés óta részt vesz a szakmai továbbképzéseken. A Petőfi 200 keretében Koltón rendezett esemény gondos házigazdája volt, ez biztató a jövőbeli szakmai együttműködésre, a jövőbeni továbbképzések alkalmával számítunk közreműködésükre a „jó példák” bemutatásával. A munka kapcsán Teleki Sándor leszármazottjával is kiváló kapcsolat alakult ki. Az ő közreműködése rendkívül fontos volt a kiállítás létrejöttében. Számos problémát az ő együttműködése nélkül nem tudtunk volna megoldani.

MARKETING

Az új kiállítás **marketingstratégiáját és kommunikációját** az önkormányzat és Teleki Sándor leszármazottja irányította. A megnyitó rendezését (meghívó tervezése és kiküldése, plakátok elhelyezése, az ünnepi beszédet és köszöntőt mondó személyek, valamint a fellépők felkérése, a sajtófelhívás megfogalmazása) a helyiek intézték, a MIRE felügyelete mellett. A megnyitó országos médiaérdeklődést váltott ki.

MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leporellót** állított össze, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta. A tervezést és a nyomdaköltséget a MIRE költségvetéséből fizettük.

A Teleki-kastélyt szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

Sajtómegjelenések, híradások:

Nyomtatott:

Katedra-folyóirat, XXXI. Évfolyam, 5. szám, 2024 január

H. Bagó Ilona: Magyar Irodalmi Emlékházak a Kárpát-Medencében

Online megjelenés:

https://pimblog.blog.hu/2022/12/07/ahany_haz_annyi_lehetoseg

https://pimblog.blog.hu/2023/01/25/lehetosegek_a_rapillantasra

<https://maszol.ro/belfold/Petofi-Sandor-es-Szendrey-Julia-kapcsolatat-bemutato-kiallitas-nyilt-a-koltoi-Teleki-kastelyban>

<https://maszol.ro/kultura/Erdely-legjei-a-koltoi-Teleki-Kastely>

https://magyarnemzet.hu/kultura/2023/10/huszonyolc-verset-irt-a-naszutja-alatt-petofi-sandor#google_vignette

<https://magyarforum.info/cikk/19878/Petofi-es-Szendrey-Julia-eskuvoi-ruhajanak-rekonstrukcioja-is-lathato-az-erdelyi-Kolton/>

<https://petofi.hu/cikkek/uj-megvilagitasban-szendrey-julia-es-petofi-sandor-mezeshetei>

<https://oksz.eu.com/2024/01/04/sorsom-megaldott-boldog-szerелеmmel-petofi-sandor-es-szendrey-julia-mezeshetei-a-koltoi-teleki-kastelyban/>
<https://petofi.hu/cikkek/feleség-es-alkotótárs-szendrey-julia>
<https://felvidek.ma/2023/12/195-eve-szuletett-szendrey-julia-aki-nem-csak-muzsade-kolto-es-iro-is-volt/>
https://mandiner.hu/kultura/2024/03/nincs-mar-szukseg-ra-hogy-megbocsassunk-szendrey-julianak-gyimesi-emese-a-mandinernek#google_vignette
<https://www.facebook.com/reel/341663478542320>
<https://www.facebook.com/media/set/?vanity=panni.pongracz&set=a.6796913637056242>
<https://www.facebook.com/petofimuzeum>
<https://www.facebook.com/szendreyjuliakutatas>
<https://www.facebook.com/share/DxVq79Fd4rxnE8BY/>
<https://www.facebook.com/PIM.Irodalmi.Muzeum>
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100091542531851>
<https://www.facebook.com/m1szatmar/videos/902396347894643>
<https://www.youtube.com/watch?v=hfkwdMEYW4Q>

KÉPMELLÉKLET

A koltói Teleki-kastély

Gyimesi Emese, Szász Imre, Török Petra megnyitja a kiállítást

Részletek a Petőfi-Szendrey kiállításból

Részlet a Teleki-kiállításból

MEZŐBERÉNY – ORLAI PETRICS SOMA KULTURÁLIS KÖZPONT

„A dallal szerzett barátság”

Petőfi és Orlai

ELŐKÉSZÍTÉS

Épület

Az előkészítés első lépéseként megtörtént a **kapcsolatfelvétel** a projektben közreműködőkkel. Többszöri helyszíni tájékozódás és szemlézés után az aktuális helyzethez igazítottuk a pályázat tartalmát. A helyszínre vonatkozó eredeti elképzelést módosítani kellett, és végül az ún. Orlai-házban működő Orlai Petrics Soma Könyvtár és Művelődési Központ egyik reprezentatív és multifunkcionális tere mellett döntöttünk.

Az NKA által kijelölt műemlékvédelmi szakemberek bevonásával és a helyi építésszel együtt készítettük el az építészeti terveket.

Aktualizáltuk a költségvetéseket és részt vettünk a végső **pályázati anyag** összeállításában.

Kiállítás

A helyi muzeológus és helytörténész szakemberek mellé a PIM egyik, a témában jártas művészettörténészét vontuk be a **kuratori** munkába; illetve közvetítésünkkel kértük fel egy budapesti **látványtervezőt és grafikust** a kiállítás kialakítására.

MEGVALÓSÍTÁS

Részt vettünk a **forgatókönyv** kialakításának folyamatában, szakmai lektort biztosítottunk, melynek eredményeként nem csupán a helyi legendárium, de új nézőpontok és friss kutatási eredmények is megjelentek a kiállításban.

Közreműködtünk a **látványtervek** elkészítésében. A MIRE kapcsolatrendszeréből kiváló színvonalú szakemberek alkalmazását javasoltunk, akik minőségi festmény- és bútormásolatokat készítettek.

A kiállítás múzeumpedagógiai eszközként is jól használható eleme lett a javaslatunkra készült sok, névvel ellátott szék. A MIRE közreműködésével és finanszírozásával született meg a kiállításhoz kapcsolódó **múzeumpedagógiai** foglalkoztatófüzet.

A **megvalósítási folyamatok** műszaki, muzeológiai és egyéb szakmai szempontú kontrollálása 10 helyszíni egyeztetés, illetve számos online- és telefonmegbeszélés, email-váltás során valósult meg.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A helyi kollégák felkészítését a MIRE által szervezett szakmai képzéseken biztosítottuk, melyeken a mezőberényiek is rendre részt vettek. A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény 2023-ban csatlakozott a MIRE-tagok közé.

Közösen dolgoztuk ki az új kiállítás **marketingstratégiáját és kommunikációs** tervét. Az épületre a kiállítást hirdető nagyméretű **molinót** helyeztünk ki. A helyiek különböző **marketingtermékeket** (logózott bögre, toll, színezőfüzet, mágnes stb) készítettek, míg a MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes megjelenésű – **leporellót** állított össze.

Közösen szerveztük meg **2023. december 3-ára** az új tér **átadó ünnepségét**, ahol a kiállítást E. Csorba Csilla művészettörténész, a PIM volt főigazgatója nyitotta meg.

Sajtómegjelenések, híradások:

MTVA-M5, Agenda

https://mediaklikk.hu/video/agenda-2023-12-03-i-adas/?fbclid=IwY2xjawP2pKxleHRuA2FlbQIxMQBicmlkETB2N0F1Q2F1SG9SWktNbmV1c3J0YwZhcHBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHhodk9LlesoY9_MkzJFWYfXjSxX9JNupUUQuftXC_k2gy0DAbGb6t1LXTmvC_aem_4wjDNtJdcC3E0Ew1QYzWaw

Youtube

<https://www.youtube.com/watch?v=ZjwLt5YYTok>

<https://www.youtube.com/watch?v=jLFp0rLyVpk&t=2s>

FB

https://www.facebook.com/photo/?fbid=665852085671512&set=pcb.665852652338122&locale=hu_HU

https://www.facebook.com/photo?fbid=824803989681040&set=pcb.824809803013792&locale=hu_HU

<https://mezobereny.hu/s/cikk/6394/Petofi-es-Orlai-A-dallal-szerzett-baratsag-allando-kiallitas>

<https://kultura.hu/uj-allando-kiallitas-nyilt-petofi-sandorrol-mezoberenyben/>

<https://www.beol.hu/helyi-kultura/2023/12/petofi-es-orlai-baratsagarol-nyilt-allando-kiallitas-mezoberenyben-galeriaval>

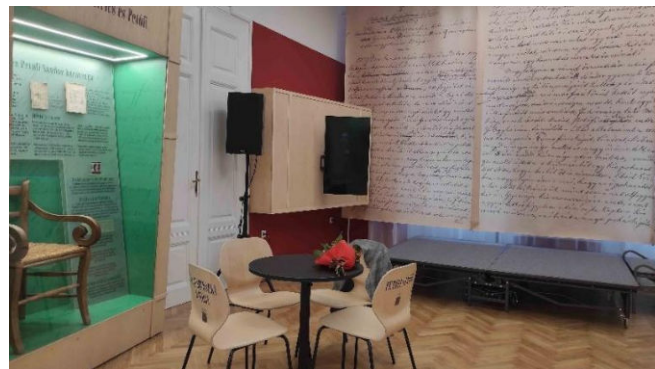
<https://hir.ma/kult/petofi-es-orlai-a-dallal-szerzett-baratsag-cimmel-nyilik-kiallitas-mezoberenyben/804332>

A mezőberényi kiállítást szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

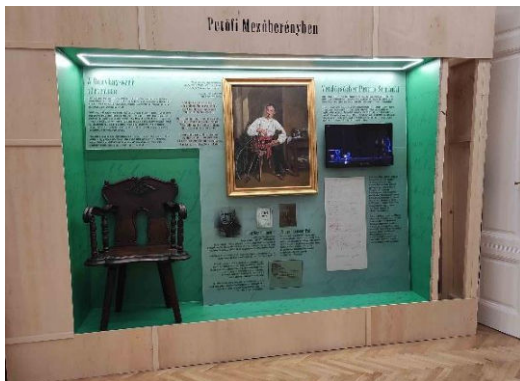
KÉPMELLÉKLET

A kiállítótér felújításával párhuzamosan az akadálymentesítés is megvalósult: mozgáskorlátozott mosdó került kialakításra, megtörtént egy kerekesszékesek mozgására alkalmas lépcsőjáró lift beszerzése, és a kiállításig vezető útvonalon a látássérülteket segítő nyomvonal felragasztása.

Az installáció világos nyír rétegelt lemezből készült, mely a falak vörös és a dobozok belsejének zöld színével együtt a magyar trikolort idézi meg.

A kiállítás legfontosabb látványelemei Orlai Petrics Soma: *Petőfi Mezőberényben* című (kétszer is megfestett) képének, illetve a festményeken látható, egykor Bonyhai Benjámintulajdonában levő gondolkodószék másolatának bemutatása.

A kiállításban elhelyezett interaktív eszköz segítségével a látogató „leülhet Petőfi mellé”, és az így készült fotót elküldheti saját email-címére.

NIKLA – BERZSENYI DÁNIEL EMLÉKHÁZ
„Tündér változatok műhelye a világ”
Berzsenyi Dániel (1776–1836) élete és költészete

ELŐKÉSZÍTÉS

Épület

Az előkészítés során **felvettük a kapcsolatot** a niklai önkormányzattal és a múzeumban dolgozó kollégával. Többszöri helyszíni tájékozódás és egyeztetés után az NKA által kijelölt műemlékvédelmi szakemberekkel és a helyi (marcali) építésszel együtt az aktuális helyzethez igazítottuk a pályázat tartalmát, és elkészítettük a módosított építészeti terveket. Aktualizáltuk a költségvetéseket és részt vettünk a végső **pályázati anyag** összeállításában. A későbbiek folyamán a MIRE által jól ismert szakértő támogatásával több konzultáción is részt vettünk, végig követtük a rendkívül körülményes **közbeszerzési eljárásokat**.

Kiállítás

A múzeumot az önkormányzat vagyonkezelőként működteti, alkalmazottai között nincs se irodalmi muzeológus, se látványtervező, ezért a kiállítási **forgatókönyv** megírására egy kiváló Berzsenyi-kutatót, a **látványterv** elkészítésére pedig az egyik legtehetségesebb tervezőpárt javasoltuk felkérni. Ezekkel a szakemberekkel korábban már dolgoztunk együtt, így most is zökkenőmentesen és hatékonyan haladtunk.

Kiemelendő, hogy a projekt lebonyolításával megbízott niklai önkormányzati munkatárs rendkívül lelkiismeretesen és nagy elhivatottsággal végezte munkáját, és ez nagyban megkönnyítette a távoli helyszínen végzendő munkát.

MEGVALÓSÍTÁS

A kiváló kurátornak köszönhetően egy egészen új szempontú **forgatókönyv** készült el, mely a legfrissebb kutatási eredményeket is megjelenítette. A MIRE által felkért szakmai lektor is elismeréssel nyilatkozott az új koncepcióról, mely Berzsenyit három különböző aspektusból mutatta be: a korabeli irodalmi közélet felől, a barátai, illetve a családja körében. A látványtervben az illusztratív-dekoratív szemléletmód helyett tárgyak tekintetében a hitelesség (csak eredeti tárgyak, bútorok), installáció vonatkozásában pedig az értelmező szempont érvényesült (a terek centrális elrendezése). A MIRE kapcsolatrendszeréből bútor-, textil- és farestaurátorokat kapcsolunk be a munkába.

A kiállítás előkészítése során vált nyilvánvalóvá, hogy képződik pénzmaradvány; amelyet a helyiekkel egyetértésben a kert megújítására kívántunk fordítani. A pályázat tartalmi módosítását kértük az NKA-tól, majd az engedéllyel megszerveztük a szakszerű kertfelújítást.

A MIRE közreműködésével és finanszírozásában született meg a kiállításához kapcsolódó **múzeumpedagógiai** foglalkoztatófüzet, mely a kiállításban megtalálható, Berzsenyire vonatkozó információkat a látogatók saját élményeivel, tapasztalataival kiegészítve dolgozhatja fel.

A **megvalósítási folyamatok** műszaki, muzeológiai és egyéb szakmai szempontú kontrollálása 14 helyszíni, 10 budapesti egyeztetés, illetve számos online- és telefonmegbeszélés, email-váltás során valósult meg.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A helyi kollégák részt vettek a MIRE által szervezett szakmai képzéseken, és a hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos kapcsolattartás is garantált, mivel az intézmény tagja a MIRE-nek.

Közösen dolgoztuk ki a megújult intézmény **marketingstratégiáját és kommunikációs tervét**. Javaslatunkra az épület elé, az útra az új kiállítást hirdető **információs táblát** helyeztek ki, illetve rendezvényekre roll-up-ot készítettek.

MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leporellót** állított össze, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta.

Közösen szerveztük meg **2025. szeptember 6-án** megtartott **átadó ünnepségét**, ahol a kiállítást Dr. Kalla Zsuzsa a PIM Gyűjteményi Főigazgatóhelyettese nyitotta meg. Az esemény a MIRE szakmai útjának is egyik állomása volt, így több irodalmi muzeológus is részt vett rajta.

Sajtómegjelenések, híradások:

<http://berzsenyi-tarsasag.hu/hirek/megujult-niklan-a-berzsenyi-emlekhaz.html>

<https://veritasintezet.hu/hu/esemenytar/tunder-valtozatok-muhelye-a-vilag-berzsenyi-daniel-1776-1836-elete-es-kolteszete>

https://www.evangelikus.hu/hireink/kultura/olvassunk-berzsenyi-daniel-verseket-kiranduljunk-niklara?utm_source=chatgpt.com

https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2025/09/felujitott-haz-orzi-a-niklai-remete-emleket-270-milliot-koltottek-ra?utm_source=chatgpt.com

Videó:

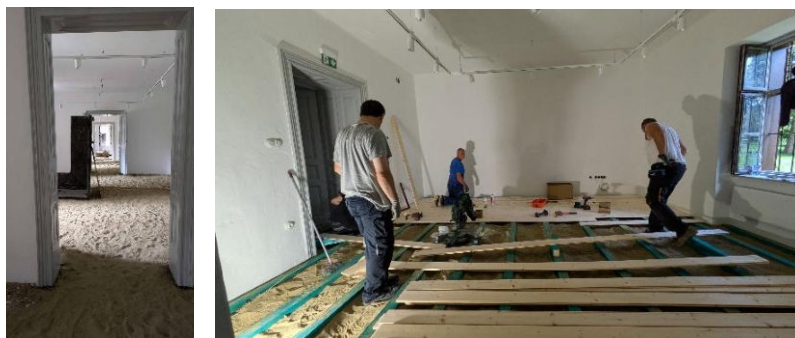
<https://www.youtube.com/watch?v=vOgteCqI9g0>

FB:

<https://www.facebook.com/photo?fbid=1312072404287527&set=pcb.1312072480954186>

A niklai kiállítást szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

KÉPMELLÉKLET

Az építkezés

2025. szeptember 6. megnyitó és emlékfa-ültetés.

A megújult kiállásban Vaderna Gábor kurátor tart vezetést.

SÁRSZENTLŐRINC – PETŐFI SÁNDOR EMLÉKHÁZ

„A boldog gyermekség napjai”

Petőfi Tolna vármegyében

ELŐKÉSZÍTÉS

Épületfelújítás

Az épület felújítását a Magyar Falu Program finanszírozta. A fűtés beszerelése már nem fért bele a költségkeretbe, ezért a település polgármestere a MIRE segítségét kérte.

Első lépésként a település által felkért helyi kivitelezőtől egy műemlékvédelmi követelménynek megfelelő tervet kértünk, amelyet az NKA által javasolt műemlékvédelmi szakemberekkel ellenőriztünk, akik rendben találták a tervet. Ezután elkészült a költségvetés és **pályázati anyag** összeállítása. A fűtőtestek elhelyezésének terve a forgatókönyv tartalmának figyelembevételével készült.

Kiállítás

Mivel a településen nincs irodalmi muzeológus, együtt kiválasztottuk az Emlékház kiállításának **kurátorát**. Felkértük a szekszárdi Wosinsky Mór Múzeum irodalomtörténész-muzeológusát a forgatókönyv elkészítésére, valamint a Petőfi Irodalmi Múzeum két szakemberét a látványterv elkészítésére és kivitelezésére. A tervezés folyamatát a MIRE koordinálta, 2 alkalommal helyi és többszöri telefonos egyeztetés alkalmával.

MEGVALÓSÍTÁS

A **fűtés** beszerelése a házba a terveknek megfelelően történt.

A kivitelezés folyamatát az önkormányzat koordinálta és a MIRE ellenőrizte.

A **kiállítás** újszerűen tárgyalja a sárszentlőrinci időszakot. Az evangélikus kisgimnázium történetén keresztül mutatja be a sárszentlőrinci öntudatos iparos és értelmiségi réteget, amelyekkel Petőfi naponta találkozott, és tanulhatott tőlük. A gimnáziumban két tanévet töltött. Ezek az évek a „boldog gyermekség” idejeként maradtak meg emlékezetében. Életre szóló barátságot kötött diáktársával, Sass Istvánnal. Kedves játszópajtása volt Hittig Amália. Kiváló tanárai nagy hatással voltak rá. Haag Pétertől hallhatott először forradalmi gondolatokat, Lehr András oktatása pedig jó latinossá tette, Berzsenyi mellett Horatius költészetét is általa szerette meg. A biztonságérzet és a tudás megalapozása, a valahová tartozás érzése olyan ritkaság volt Petőfi életében, amelyre később alig volt példa.

Az átadó ünnepség és a kiállítás megnyitója **2023. szeptember 30-án** volt.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

A MIRE a Petőfi 200 projektben részt vevő valamennyi emlékházához egységes módszertannal kidolgozott **múzeumpedagógiai** feladatsort készített.

A saját foglalkozásaik mellé, a MIRE közreműködésével készült feladatsor alkalmas a sárszentlőrinci évek más nézőpontú összefüggéseinek feltárására. A gyermek Petőfiről olyan történeteket ismerhet meg a látogató, amelyben későbbi jellemének vonásai fedezhetők fel, ugyanakkor ráismerhet saját diákkori csínytevéseire is.

A fejlesztés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A MIRE-nek kitűnő kapcsolata volt a település polgármesterével, aki több alkalommal is személyesen részt vett a továbbképzéseinken.

A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, a kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény a MIRE tagjai közé tartozik. A településnek 2024 óta új polgármestere van, már felvettük vele a kapcsolatot. A jövőbeli szakmai továbbképzések alkalmával is számítunk a polgármester és a közművelődési alkalmazott részvételére. A MIRE és a Petőfi Irodalmi Múzeum szakemberei a felmerülő problémák megoldásában mindenkor állnak rendelkezésükre.

MARKETING

Az épület műszaki állapotfejlesztése és az új kiállítás **marketingstratégiáját és a kommunikációt az önkormányzat** irányította. A megnyitó rendezését (meghívó tervezése és kiküldése, plakátok elhelyezése, az ünnepi beszédet és köszöntőt mondó személyek, valamint a fellépők felkérése, a sajtófelhívás megfogalmazása) az önkormányzat munkatársai intézték a MIRE koordinálásával.

A MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **lepolellót** állított össze, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta. A tervezést és a nyomtatást a MIRE költségvetéséből fizettük. Az Emlékház része annak a **Digitális Sándor. Petőfi-túrák a Digitális Vándor telefonos applikációban** című fejlesztésnek, amely a MIRE koordinálásával készült. A tervezés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizettük.

Sajtómegjelenések, híradások

Nyomtatott

H. Bagó Ilona: *Magyar Irodalmi Emlékházak a Kárpát-Medencében*. In: Katedra-folyóirat, XXXI. Évfolyam, 5. szám, 2024. január, 7–11.

Online

<https://www.teol.hu/helyi-kultura/2023/09/megnyitjak-a-kolto-felujitott-emlekhazat>

https://pimblog.blog.hu/2022/12/07/ahany_hazannyi_lehetoseg

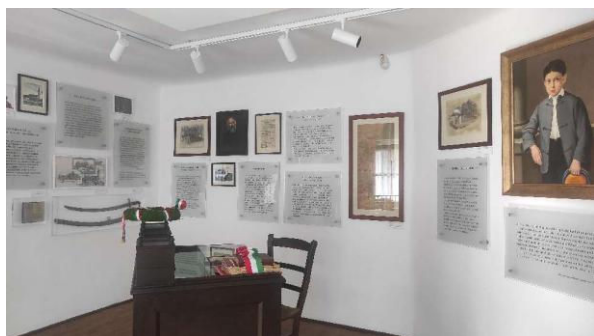
https://pimblog.blog.hu/2023/01/25/lehetosegek_a_rapillantásra

<https://www.ittjartam.hu/sarszentlorinc-uzd/muzeumok/petofi-sandor-emlekhaz/32448-az-emlekhaz-es-a-kiallitas-melto-a-regi-hirehez/>

KÉPMELLÉKLET

A felújított emlékház

Részletek a megújult kiállításból

SZALKSZENTMÁRTON – PETŐFI SÁNDOR EMLÉKMÚZEUM

„A felhővel a lélek rokon”

ELŐKÉSZÍTÉS

Épületfelújítás

A projekt megtervezésének első lépéseként felvettük a kapcsolatot Szalkszentmárton polgármesterével és jegyzőjével, valamint a Petőfi Sándor Emlékmúzeumban dolgozó közművelődési szakemberrel. A település által felkért helyi építész és múzeumi szakember által szükségesnek tartott részleges épületfelújítási tervet készítettünk, melynek része volt a fűtési rendszer beépítése is, amelyet az NKA által javasolt műemlékvédelmi szakemberekkel ellenőriztettünk. Az aktualizált költségvetés után elkezdődött az épületre vonatkozó végső **pályázati anyag** összeállítása a jegyző közreműködésével és a műemlék-és műtárgyvédelmi szempontok figyelembevételével. A műtárgyvédelmi szempontok figyelembevétele a tervezés során a fő szempontok közé tartozott.

Kiállítás

Az épületre vonatkozó felújítás érintette a kiállítási tereket is. A kurátor, a látványtervező és a MIRE is úgy ítélte meg, hogy a korábbi, *A felhővel a lélek rokon* című kiállítás tartalma és látványterve még egyáltalán nem avult el, ezért nem szükséges új kiállítás tervezése, csak grafikai frissítésre lesz szükség.

MEGVALÓSÍTÁS

Az **épület** felújítási folyamata műemlékvédelmi szakvizsgálóval rendelkező művezető és a MIRE felügyeletével történt. Az épület szigetelése nem működött egy szakaszon, ezért vissza kellett hívni a kivitelezőt a hiba kijavítására.

A falak festése után a kiállítást a helyiekkel együttműködve építettük vissza.

Az épület felújítása, a kiállítás tervezése és építése során konstruktív együttműködés alakult ki a feladatban részt vevők között. A **megvalósítási folyamat** műszaki, muzeológiai kontrollálása a MIRE részéről 3 helyszíni egyeztetés, illetve telefonmegbeszélések és számos email-váltást igényelt.

A szalkszentmártoni nagyfogadó különleges adottságú. Azok közé a Petőfi emlékházak közé tartozik, ahol a tárgyi emlék, az életrajz és a költészet szorosan összekapcsolódik. Petőfi számára az itt töltött idő költészetének egyik legtermékenyebb időszaka volt. Szalkszentmártonban állította össze a *Versek* második kiadását, itt készült el a *Szerellem gyöngyei* című kötetet, írt 112 verset, valamint két drámát, a *Zöld Marcit* és a *Tigris és hiénát*. A *hóhér kötele* című, egyetlen regénye is itt született. A *Felhők* ciklus 66 versét ma úgy tartjuk számon, mint Petőfi válságkorszakának legjellemzőbb és legjelentősebb teljesítményét, új utakat kereső szándékának megnyilvánulását.

A kiállítást ezért mindent dokumentálva lebontottuk, becsomagoltuk, és az önkormányzat raktárhelyiségében biztonságba helyeztük. A **tervezési folyamat** műszaki, muzeológiai kontrollálása a MIRE részéről egy helyszíni egyeztetést, illetve folyamatos telefonmegbeszéléseket és számos email-váltást igényelt.

A felújított épületet és kiállítást **2024. március 14-én** adtuk át.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

Szalkszentmártonban jól bejáratos múzeumpedagógiai munka segíti a diákokat a Petőfi életmű feldolgozásában és megértésében.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

A szalkszentmártoni kolléga részt vett az a MIRE által szervezett szakmai képzéseken, de felkészültségére jellemző, hogy jó példákat bemutató továbbképzésen ő mutatta be azt, hogyan kapcsolja be múzeumot a település kulturális életébe, a közoktatásba, illetve a *Határtalanul!* program rendezvényeibe.

A hosszabb távú **szakmai támogatás**, a folyamatos utánkövetés, a kapcsolattartás garantált, mivel az intézmény a MIRE tagjai közé tartozik, és a kezdetek óta részt vesz ezeken az eseményeken. A jövőbeli szakmai továbbképzések alkalmával is számíthatunk közreműködésükre a „jó példák” bemutatásával (olvasó- és kézműves táborok szervezése)

MARKETING

A felújított múzeum **marketingstratégiáját és kommunikációját a település** irányította. A megnyitó rendezését (meghívó tervezése és kiküldése, plakátok elhelyezése, az ünnepi beszédet és köszöntőt mondó személyek, valamint a fellépők felkérése, a sajtófelhívás megfogalmazása) a helyiek intézték, a MIRE felügyelete mellett. MIRE a kiállítást bemutató – a projekt többi résztvevőjével egységes arculatú – **leporellót** állított össze, a nyomdai munkát és a kiszállítást koordinálta. A tartalmi és grafikai tervezés honoráriumát és a nyomtatás költségét a MIRE költségvetéséből fizették.

Az Emlékház része annak a *Digitális Sándor. Petőfi-túrák a Digitális Vándor telefonos applikációban* című fejlesztésnek, amely a MIRE koordinálásával készült. A tervezés honoráriumát a MIRE költségvetéséből fizették.

Sajtómegjelenések, híradások

Nyomtatott

Katedra-folyóirat, XXXI. Évfolyam, 5. szám, 2024 január

H. Bagó Ilona: Magyar Irodalmi Emlékházak a Kárpát-Medencében

Online

https://pimblog.blog.hu/2022/12/07/ahany_haz_annyi_lehetoseg

https://pimblog.blog.hu/2023/01/25/lehetosegek_a_rapillantásra

<https://moosz.com/hirek/szalkszentmartoni-petofi-sandor-emlekkiallitas-fejlesztese>

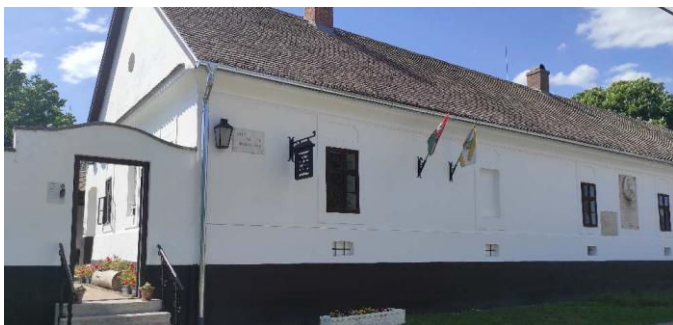
<https://www.baon.hu/helyi-kozelet/2024/03/megujult-szalkszentmartoni-petofi-emlekhaz-galeria->

[videhttps://www.dusterhungary.hu/muzeum/szalkszentmarton/pet%C5%91fi-sandor-emlekkiallitas-szalkszentmarton_363983.phpo](https://www.dusterhungary.hu/muzeum/szalkszentmarton/pet%C5%91fi-sandor-emlekkiallitas-szalkszentmarton_363983.phpo)

<https://www.ittjartam.hu/szalkszentmarton/muzeumok/petofi-sandor-emlekkiallitas/>

A Petőfi Sándor Emlékmúzeumot szerepeltetjük a MIRE megújult honlapján.

KÉPMELLÉKLET

A felújított épület

Részletek a kiállításból

SZAKMAI KÉPZÉSEK 2022-2025

A program fontos komponense volt, hogy az épületfelújításokkal és új kiállítások létrehozásával párhuzamosan képezzük a projektben részt vevő intézmények munkatársait. Célul tűztük ki az élményalapú irodalomszemlélet kialakítását, a közösségi és múzeumpedagógiai gondolkodás általános alkalmazását az emlékházakban, továbbá a különböző településeken és munkakörökben tevékenykedő szakemberek hosszútávú együttműködésének megerősítését.

A képzések frontális előadások, workshopok és kiscsoportos megbeszélések formájában, illetve a különböző helyszíneken tett látogatások, és az ott nyert benyomások, tapasztalatok megvitatásával valósultak meg. A tréningeken a résztvevők nem csak új ismereteket és élményeket szereztek, hanem – mivel a MIRE közösségét is bevontuk a képzésekbe, szakmai kapcsolataik is bővültek, egy olyan közösség részévé váltak, mely folyamatos segítséget jelent a mindennapok munkájában.

A projekt megvalósítása során összesen 15 képzési alkalmat tartottunk az alábbiak szerint:

ÖSSZEFOGLALVA:

	DÁTUM	HELYSZÍN	TÉMA	KÖZREMŰKÖDŐK
1.	2022. március 2.	PIM	Projektindító	Id. külön összefoglalót
2.	2022. május 12.	PIM	Petőfi-nap	Id. külön összefoglalót
3.	2022. május 17.	PIM	Konzultáció az aszódi várostörténeti kiállítás előkészítéséhez	Dr. Ringer István múzeumigazgató megosztotta a sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc Múzeum <i>Egy város ezer arca</i> című kiállítás létrehozásával kapcsolatos tapasztalatait
4.	2022. szeptember 29.	Néprajzi Múzeum Magyar Zene Háza	Szakmai nap: a Néprajzi Múzeum <i>Megérkeztünk; Zoom; Kerámia látványtár</i> című kiállításainak megtekintése, valamint a Magyar Zene Háza állandó kiállításának megtekintése szakmai vezetéssel	Id. külön összefoglalót
5.	2022. november 9.	Bajor Gizi Színház Múzeum	Kurátorok, muzeológusok, kiállítás szervezők részére: állandó kiállítás megtekintése szakmai vezetéssel	Gajdó Tamás

6.	2022. november 9.	6SZÍN Teátrum	Színházi előadás: kurátorok, muzeológusok, kiállítás szervezők részére: Petőfi: Az <i>Apostol</i> című előadás megtekintése	Szereplők: Stork Natasa Szamosi Zsófia Szilágyi Ágota Látvány: Márkus Sándor Rendező: Szilágyi Bálin
7.	2023. május 19.	PIM	Szakmai nap: előadások és tárlatvezetés a Petőfi-kiállításban	Id. külön összefoglalót
8.	2023. június 2-3.	Kiskőrös	Szakmai képzés	Id. külön összefoglalót
9.	2023. október 19-21.	Koltó	Szakmai képzés és kiállítás megnyitó	Id. külön összefoglalót
10.	2024. május 24.	PIM	Szakmai nap	Id. külön összefoglalót
11.	2024. június 8.	Horpács-Szklabonya	Szakmai képzés és kiállítás megnyitó	Id. külön összefoglalót
12.	2024. november 14-15.	Szatmárcs eke és környéke	Szakmai képzés	Id. külön összefoglalót
14.	2025. május 23.	PIM	Szakmai nap	Id. külön összefoglalót
15.	2025. szeptember 4-6.	Keszthely, Nikla, etc.	Szakmai képzés és kiállítás megnyitó	Id. külön összefoglalót

FŐBB RENDEZVÉNYEINKRŐL:

I. PROJEKTINDÍTÁS

Helyszín: Budapest, PIM

Időpont: 2022. március 2.

Résztvevők: A PS-200 keretében 2022-23-ban megújuló emlékházak működtetői (muzeológusok, múzeumpedagógusok) és fenntartói, 45 fő

Cél: Tájékoztatás, tájékozódás, tanácsadás, feladategyeztetés. (Felkészülés a pályázatok elkészítésére, általános elvek megfogalmazása, pályázati infó.)

Program: Gász Boglárka (NKA) ismertetője a meghívásos pályázatokról; dr. Török Petra (PIM) tájékoztatója más, a Petőfi-évfordulóhoz köthető pályázati felhívásokról; H. Bagó Ilona és Szilágyi Judit áttekintették a megvalósítandó feladatokat; bemutatták a MIRE-t Ebéd a Károlyi étteremben

Az eseményen lehetőséget biztosítottunk személyes konzultációra, hiszen a PS200 meghívásos pályázatának beadási határideje március 31. volt, így sok olyan kérdés felmerült az önkormányzatok képviselői körében, melyre az NKA szakembere alapos választ tudott adni.

II. SZAKMAI NAPOK ÉS KÉPZÉSEK

Helyszín: Budapest, PIM

Időpont: 2022. május 12.

Résztvevők: A PS-200 keretében 2022-23-ban megújuló emlékházak működtetői (muzeológusok, múzeumpedagógusok) és fenntartói, 21 fő

Cél: A Pályázó önkormányzatok, emlékházak képviselőinek felkészítése az emlékévre, saját Petőfi-kép kialakításához való hozzájárulás

Program: Délelőtt: A Petőfi kutatás elmúlt 50 éve címmel dr. Vaderna Gábor irodalomtörténész ismertette a módszertani és szemléleti változásokat, bemutatta a jól hasznosítható szakirodalmakat és a legújabb kutatási eredményeket. Dr. Kalla Zsuzsa irodalomtörténész a fehéregyházi csatatérkutatásról beszélt. Ebéd után a PIM projektjét – a Petőfi-busz készülő terveit Molnár Eszter és Sóki Diána mutatta be.

Vaderna Gábor a Petőfi-házak munkatársai számára összeállított egy Petőfivel kapcsolatos szakirodalomjegyzéket is.

Helyszín: Budapest, Néprajzi Múzeum, Magyar Zene Háza,

Időpont: 2022. szeptember 29.

Résztvevők: A PS-200-ban résztvevők, illetve minden MIRE-tag – 40 fő

Cél: A legkorszerűbb muzeológiai eredmények megismerése

Program: a 2022 márciusában megnyílt Néprajzi Múzeum *Megérkeztünk; Zoom; Kerámia látványtár* című kiállításainak megtekintése szakmai vezetéssel, és a Magyar Zene Házában 2021 decemberében megnyílt *Hangdimenziók – Zenei utazások térben és időben* állandó kiállításának meglátogatása. Mindannyi kiállítás alkalmas volt a legújabb kiállítási trendek megismertetésére és a friss technikai megoldások demonstrálására. lehetőség nyílt fehér asztal mellett, kötetlen módon a felmerülő kérdések megvitatására.

Helyszín: Budapest, PIM

Időpont: 2023. május 19.

Résztvevők: A PS-200-ban résztvevők, illetve minden MIRE-tag – 34 fő

Cél: A legkorszerűbb muzeológiai eredmények megismerése

Program: Kodolányi Judit (PIM) a Magyar Nyelv Múzeumában 2023. május 12-én megnyitott *„Egész uton haza felé” – Petőfi vándorlásai* című időszak kiállítást mutatta be – a módszertanra, és a műhelytitkokra fókuszálva. Ebéd után Kalla Zsuzsa és Vaderna Gábor, a PIM új *Költő lenni vagy nem lenni* című állandó kiállításának kurátorai beszéltek

a kurátori koncepcióról, majd tárlatvezetést tartottak a Petőfi Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából 2023. január 13-án átadott kiállításban. A program lehetőséget nyújtott személyes konzultációra; valamint kurrens Petőfivel kapcsolatos szakirodalmi kötetek kerültek átadása a pályázatban érintett intézmények képviselőinek.

Helyszín: Kiskőrös, Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum, János Vitéz Látogatóközpont

Időpont: 2023. június 2-3.

Résztevők: A PS-200-ban résztvevők, illetve minden MIRE-tag – 46 fő

Cél: A legkorszerűbb muzeológiai eredmények megismerése, a PS200-ban első alkalommal átadott kiállítás megtekintése, muzeális intézmény és a látogatóközpont működési módjainak, kiállítástechnikáinak, etc. összehasonlítása; múzeumpedagógiai ötletek kipróbálása

Program: Városi séta Turán István helytörténésszel, mely során megvizsgáltuk, hogyan lehet kiterjeszteni egy állandó kiállítás hatókörét a tágabb lokációban. Ebéd után az Emlékmúzeum és a szülőház kiállításainak megtekintése következett Kispálné dr. Lucza Ilona és dr. Filus Erika kurátori tárlatvezetésével, Koczka István látványtervező kommentárjaival. A látottakat előre megadott szempontok alapján moderátori segítséggel elemeztük. Este a szálláson éjszakába nyúló csapatépítő múzeumpedagógiai foglalkozáson vettünk részt. Másnap délelőtt a János Vitéz Látogatóközpontban megtekintettük a kiállítást és Kodolányi Judit vezetésével múzeumpedagógiai műhelytitkokat ismerhettünk meg, a *János vitéz*re épülő múzeumpedagógiai foglalkozást modelláltunk.

Helyszín: Szatmárnémeti – Erdőd – Koltó – Nagybánya – Érmindszent – Sződemeter
Időpont: 2023. október 19-21.

Résztevők: A PS-200-ban résztvevők, illetve minden MIRE-tag – 45 fő

Cél: Petőfi életével kapcsolatos erdélyi helyszínek megismertetése, a koltói új állandó kiállítás mint követendő példa bemutatása; ennek szembeállítása elavult kiállítási módszerekkel

Program: Gyimesi Emese segítségével már a buszon megismertük Petőfi és Szendrey Júlia szerelmének történetét, a művekben való reprezentációját. Szatmárnémetiben Petőfi nyomát kerestük Muhi Sándor várostörténész segítségével, majd az erdődi várat kerestük fel, ahol Virág Ibolya tanárnő, a helyi Petőfi-kultusz lelkes ápolója kalauzolt az elavult, méltatlan kiállításban. Este érkeztünk Koltóra, ahol különböző magánszállásokat vettünk igénybe. A vacsorát követően felkerestük és megkoszorúztuk Teleki Sándor sírját a helyi temetőben, útközben Galánthay Zsombor, Teleki Sándor szépunkója tájékoztatott a Teleki-család történetéről.

Másnap Nagybányán városnézésen vettünk részt Galánthay Zsomborral (főtér, Telekiház, Nagybányai Művészeti Múzeum), majd visszaindultunk Koltóra, ahol a „Sorsom megáldott boldog szerelemmel” – Petőfi és Szendrey Júlia koltói mézesheteit bemutató kiállítás megnyitóján vettünk részt. Ebéd után Gyimesi Emese kurátori tárlatvezetésére került sor, majd Szász Imre intézményvezető tájékoztatója hangzott el a kastély és a múzeum történetéről, majd Peller Tamás főrestaurátor vetített képes előadása állományvédelmi kérdésekről. Vacsora utána: közös játék a muzeológia jegyében

A harmadik napon Érmindszentre indultunk, ahol Borbás Andrea vezetésével alkothattunk képet az Ady Emlékházról, Ady szülőföldjéhez fűződő viszonyáról. A közeli Sződemeter volt a következő úticél, ahol amellet, hogy megtekintettük a 2019-ben átadott Kölcsey-kiállítást, arról is tapasztalatokat szerezhettünk Pakulár István lelkésztől, hogy a református egyház fenntartásában működő kulturális intézmény hogyan tudja biztosítani működési forrását szálláskiadási tevékenységéből.

Helyszín: Budapest, PIM

Időpont: 2024. május 24.

Résztevők: A PS-200-ban résztvevők, illetve minden MIRE-tag – 40 fő

Cél: Jó példák bemutatása a muzeológia területén

Program: Király Júlia, az egri Gárdonyi Emlékház muzeológusa arról beszélt, hogy milyen múzeumi programokkal szerettetik meg az általános iskolai korosztállyal az Egri csillagok című regényt, ezek az olvasássegítő programok hogyan hasznosulnak a közoktatásban. Lukács Gábor egyetemi tanár (MATE) bemutatta azt a munkát, mely immár a keszthelyi agráregyetemhez tartozó Szendrey-ház felújításához vezetett, beszélt arról, hogy költségvetés nélkül, lelkesedésből meddig lehet eljutni egy emlékház működtetése során. Lovas Csilla, a Wosinsky Mór Múzeum osztályvezetője két Petőfi-kultuszhely megújításával kapcsolatos erőfeszítéseket idézte fel, és vetített a Tolna megyei Borjádön és Sárszentlőrincen létrehozott új Petőfi-kiállításokról.

Molnár Eszter, a PIM muzeológusa azt demonstrálta, hogyan tudnak megjelenni a Petőfi-emlékhelyek a digitális térben a Digitális vándor applikációban létrehozott túraútvonalak segítségével.

Ebéd után a PIM időszakos kiállításainak kurátori bemutatására került sor: *A tárgyak társasága. Írók gyűjteményei* című kiállításon Zeke Zsuzsanna, *A halandóság törékeny arcai. Íróportrék a Petőfi Irodalmi Múzeum fotógyűjteményéből* című kiállításon Kovács Ida és Kemény Aranka vezetett.

Helyszín: Horpács – Szklabonya

Időpont: 2024. június 8.

Résztevők: A PS-200-ban résztvevők, illetve minden MIRE-tag – 38 fő

Cél: Két Madách Emlékház kiállításának bemutatásával két érvényes muzeológiai megközelítés demonstrálása

Program: *Mesélő Mikszáth* címmel új állandó kiállítás nyílt 2024. június 8-án Horpácson, a Mikszáth-kúriában. Részt vettünk a megnyitón, majd Fráter Zoltán kurátori tárlatvezetésén. Ebéd után a határ túloldalán, Szklabonyán látogattuk meg a Mikszáth

Emlékházat, ahol Jarábik Gabriella múzeumigazgató asszony vezetésével az *Otthon vagyok, otthon vagyok* című állandó kiállítást tekintettük meg.

Helyszín: Szatmárcseke, Nagyar, valamint a környék irodalmi vonatkozású turisztikai látnivalóinak helyszínén

Időpont: 2024. november 14-15.

Résztevők: A PS-200-ban résztvevők, Szatmárcseke kulturális területen dolgozó szakemberei, illetve minden MIRE-tag – 36 fő

Cél: Jó példák bemutatása, állományvédelmi ismeretek átadása, muzeális kiállítóhely és bemutatóközpont összehasonlítása

Program: A továbbképzést összekapcsoltuk a „Szatmárcseke, a Himnusz emlékhelye” komplex fejlesztési koncepcióval kapcsolatos humánerőforrás-fejlesztési feladattal. a továbbképzést ebből a forrásból finanszíroztuk, de nyitottá tettük a MIRE és PS200 projektben résztvevő kollégák számára is.

A program az 1990-es években készült, jelenleg is látogatható Kölcsey-életrajzi kiállítás megtekintésével kezdődött. A tárlatban dr. Onder Csaba, PhD irodalomtörténész (Esterházy Károly Katolikus Egyetem) értékelte a látottakat, illetve beszélt arról, hogy mit tart átemelhetőnek a leendő projektbe. Ezután Peller Tamás főrestaurátor (Petőfi Irodalmi Múzeum) állományvédelmi szempontból elemezte a kiállítást, felhívta a figyelmet azokra a pontokra, melyeket a további üzemeltetés során orvosolni kellene. Beszélt az új kiállítás állományvédelmi kritériumairól is.

A társaság ezután a református temetőben Kölcsey Ferenc emlékének adózva a Himnusz eléneklése után megkoszorúzta a költő síremlékét.

A program a szomszéd faluban Nagyaron folytatódott, ahol elsőként Petőfi fájánál tartottunk megemlékezést Owaimer Oliver (PIM) közreműködésével, aki felidézte a fához kapcsolódó kultusképződés folyamatát, valamint a Tisza című vers keletkezéstörténetét. Ezután megtekintettük a magánkézben lévő Luby-kastély kiállítását, mely turisztikai látványosságként működik, majd elfoglaltuk a szállást a Luby panzióban.

Az esti napirend a Luby-kastély kiállításához készült, Petőfi Sándor szatmári kötődéseit bemutató kisfilm megtekintésével indult, majd felkért előadók intézménybemutatóival folytatódott: Vastag-Gaszó Hargita (Topolya Község Múzeuma), Gali Boglárka (Arany János Emlékmúzeum, Nagyszalonta); dr. Filus Erika (Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum, Kiskőrös) és Pakulár István és Júlia (Kölcsey Ferenc Emlékkiállítás, Szödemeter) osztották meg az általuk vezetett intézmények működtetése során felgyűlt tapasztalataikat.

Az előadások után élénk eszmecsere alakult ki a különböző működési nehézségek kezelésével kapcsolatban.

A vacsora után Szalkainé Fóri Zsuzsa jegyző asszony tájékoztatta az egybegyűlteket a Szatmárcseke, a Himnusz emlékhelye elnevezésű fejlesztési programról, majd Sóki Diána

(PIM) vezetésével Petőfi Sándor Tisza című versének feldolgozására került sor. A foglalkozás jó példa volt arra, hogy fillérekből is meg lehet valósítani tartalmas és egyben szórakoztató múzeumpedagógiai ismeretátadást. Mivel sokakban volt igény arra, hogy a vacsora előtt látott turisztikai Petőfi-filmet is megvitassuk, e késő órán játékos formában erre is sort kerítettünk.

Másnap reggel Túrístvádira indultunk, a vízialom megtekintése után Móricz Zsigmond gyermekeskedésének helyszínét jelző emléktáblát koszorúztuk meg. Majd tovább indultunk Tiszacsécsére, ahol meglátogattuk a Móricz Zsigmond Emlékházat (koszorúzás), a református templomot és a református egyház kezelésében lévő Móricz-parkot, ahol Szatmár-Bereg megyei kötődésű művészek szavalják Móricz zsoldárköltéseit. A helyi kulturális ügyekről Hopka András polgármester tájékoztatását hallgattuk meg.

A következő úticélunk Cégénydányád, a Hortobágyi Nemzeti Park kezelésében lévő Kölcsey-Kende-kúria látogatóközpontjának megtekintése volt. A 2015-ben, az 1913-as állapotoknak megfelelően felújított kastélyban a Kende és Kölcsey család történetéről, a nemesi élet és nemesi udvarház gasztronómiájáról, a természetvédelemről és a Szatmár-Bereg természeti értékeiről szóló állandó kiállításokat néztük meg. Előtte Habarics Béla, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság Nyírség-Szatmár-Bereg Tájegység tájegységvezetője tájékoztatott a látogatóközpont működéséről és terveiről, majd Nagy Renáta turisztikai munkatárs beszélt a pedagógiai programjukról.

Helyszín: Budapest, PIM

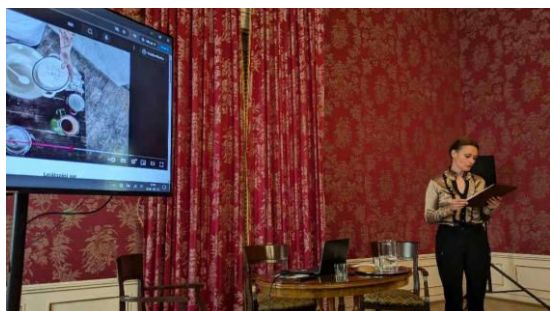
Időpont: 2025. május 23.

Résztevők: A PS-200-ban résztvevők, illetve minden MIRE-tag – 45 fő

Cél: Jó példák bemutatása; állományvédelmi ismeretek átadása

Program: Mészáros Szilvia a szalkszentmártoni Petőfi Sándor Emlékiállítás múzeumpedagógiai programjáról beszélt, majd Fráter Zoltán a horpácsi Mikszáth Emlékház új állandó kiállításának koncepcióját, a kiállítás létrehozásának folyamatát ismertette. E. Csorba Csilla egy új muzeális intézmény létrehozásához vezető utat és a dunavecsei Petőfi Emlékház új kiállítását mutatta be. Ebéd után kurátori és látványtervezői vezetésre került sor a *Halálom esetén elégetendő* című kiállításban (Borbás Andrea, Mihalkov György).

Állományvédelmi ismeretátadás keretében Peller Tamás főrestaurátor vezetésével raktárlátogatást szerveztünk a PIM kézirattári, valamint relikvia- és festmény-raktárában.

Helyszín: Balaton és környéke

Időpont: 2025. szeptember 4-6.

Résztevők: A PS-200-ban résztvevők, Szatmárcseke kulturális területen dolgozó szakemberei, illetve minden MIRE-tag – 41 fő

Cél: Jó és rossz példák bemutatása és megvitatása az emlékházi kiállítások tekintetében

Program: A továbbképzést összekapcsoltuk a „Szatmárcseke, a Himnusz emlékhelye” komplex fejlesztési koncepcióval kapcsolatos humánerőforrás-fejlesztési feladattal. a továbbképzést részben ebből a forrásból finanszíroztuk, de nyitottá tettük a MIRE és PS200 projektben résztvevő kollégák számára is.

A résztvevők Budapestről autóbusszal indultak, az első állomás Veszprém, a Laczkó Dezső Múzeum Testvér–Tehetség: Nagy László és Kondor Béla művészete című kiállításának megtekintése volt, mely az MNMKK Petőfi Irodalmi Múzeum és a veszprémi múzeum együttműködésében készült. A kiállítást Madár Mária, a kiállítás kurátora mutatta be, majd a „Nézett a Balaton” Száz7vers – Balatoni Almanach (1967–1999–2023) megtekintésére került sor Pilipkó Erzsébet kuratori vezetésével. Erzsébet röviden bemutatta a LDM irodalmi gyűjteményében folyó munkát is.

A program Balatonfüreden folytatódott, ahol elsőként az Esterházy-kastély Nyaralástörténeti Látogatóközpontban egy nem muzeális jellegű kiállítást ismerhettek meg a résztvevők P. Miklós Tamás intézményvezető tárlatvezetésével, majd a Jókai Emlékház 2010-ben nyílt állandó kiállítását mutatta be Kalla Zsuzsa kurátor, aki kitért az emlékház történetére és a részletesen beszélt a kiállítás létrehozásának műhelytitkairól, a tárlat időtállóságáról, a megnyitás ideje óta eltelt időszak kiállításrendezési trendjeiről is.

A koraesti órákban érkezett a társaság Keszthelyre, ahol elsőként a MATE kezelésében lévő Szendrey Emlékház működtetésével kapcsolatos kihívásokról kaptunk tájékoztatást Lukács Gábor intézményvezető jóvoltából. A kiállítás megtekintése után a Pethe Ferenc Kollégiumban elfoglaltuk a szállást, majd vacsora után a látott kiállítások muzeológiai és múzeumpedagógiai szempontú feldolgozása következett.

Másnap reggel Iszkázra indultunk, az emlékév keretében kisebb ráncfelvarráson átesett Nagy László Emlékház megtekintésére. Elsőként Hencz András, az emlékházat fenntartó Nagy László Szellemi Öröksége Alapítvány elnöke adott tájékoztatást az alapítványi működtetés mikéntjéről, az emlékházzal kapcsolatos munkáról és tervekről, majd Nagy Réka Borbála, a költő unokája és Czifra Mariann (PIM) kurátori tárlatvezetésére került sor.

A következő úticélunk Sümeg volt, ahol a Kisfaludy Sándor Emlékház több évtizedes kiállítását Oszkai Réka intézményvezető mutatta be. A városi művelődési központba integrált muzeális intézmény a település egyik kulturális színtere, ebből adódóan közművelődési tevékenysége erőteljesebb a muzeológiai feladatellátásnál. A Kisfaludy Vendégházban elköltött ebéd után a Sümegi Püspöki Palota az Év Kiállítása 2022 díjat elnyert Mennyei ügyek című tárlatát tekintettük meg. A kiállítás a rokokó palota történetét és építettségét, Padányi Biró Márton püspököt mutatja be, interaktív eszközökkel, látványos installációval.

17 óra körül értünk vissza Keszthelyre, ahol a Klassz kultbisztró biztosított helyszínt a vacsorának és Szálinger Balázs költő *Mintha repülnék (Petőfi nyomán a Felföldön)* című előadásának, melyet kötetlen eszmecsere követett.

A harmadik nap szakmai programjának középpontjában Nikla, a Berzsényi Emlékház felújított épületének és kiállításának megnyitó ünnepsége állt, melyet Vaderna Gábor kurátori tárlatvezetése követett a „Tündér változatok Műhelye a világ” – Berzsényi Dániel élete és költészete című állandó kiállításban. Ezután a megújult kertben megidézve Döbrentei Gábor és Wesselényi Miklós 1814. évi látogatása alkalmával tett gesztusát, mi is emlékfákat – egy szelídgesztenyét és egy berkenyét – ültettünk.

Az utolsó helyszín következett Balatonszárszón: a József Attila Emlékház, melyet H. Bagó Ilona kurátori tárlatvezetésével tekintettük meg.

A feszített program miatt a három nap tapasztalatainak összegzésére, a látottak megvitatására a Balatonszárszó–Budapest autóbuszúton került sor Szilágyi Judit (PIM) moderálásával.

MIRE-HONLAP

mire.hu

A MIRE 2008-as indulásakor egy tartalmában, megjelenésében és technikai jellemzőiben is korszerű honlapot indított el. Idővel azonban több szempontból is elavulttá vált az oldal, egy rugalmasabban kezelhető, új funkciókkal is rendelkező változat kialakítására merült fel az igény. (Elodázhatatlanná vált például, hogy a weboldalt mobilszközökre is optimalizáljuk.)

A Petőfi 200 projekt keretében vállaltuk a MIRE honlapjának megújítását is. Első lépésként olyan fejlesztőket kellett keresnünk, akik a mi igényeink alapján nem csupán a szoftveres háttérrel és a grafikai megjelenést készítik el, de a hosszútávú supportálást és tárhelybiztosítást is meg tudják oldani. Az előkészítésbe bevontuk egy, a kiállítási informatikában és honlapok építésében, illetve működtetésében járatos kollégánkat. Végül – a Petőfi Irodalmi Múzeum honlapjának működtetésével kapcsolatban jó referenciával rendelkező – Integral Vision Informatikai és Szolgáltató KFT-vel kötöttünk szerződést.

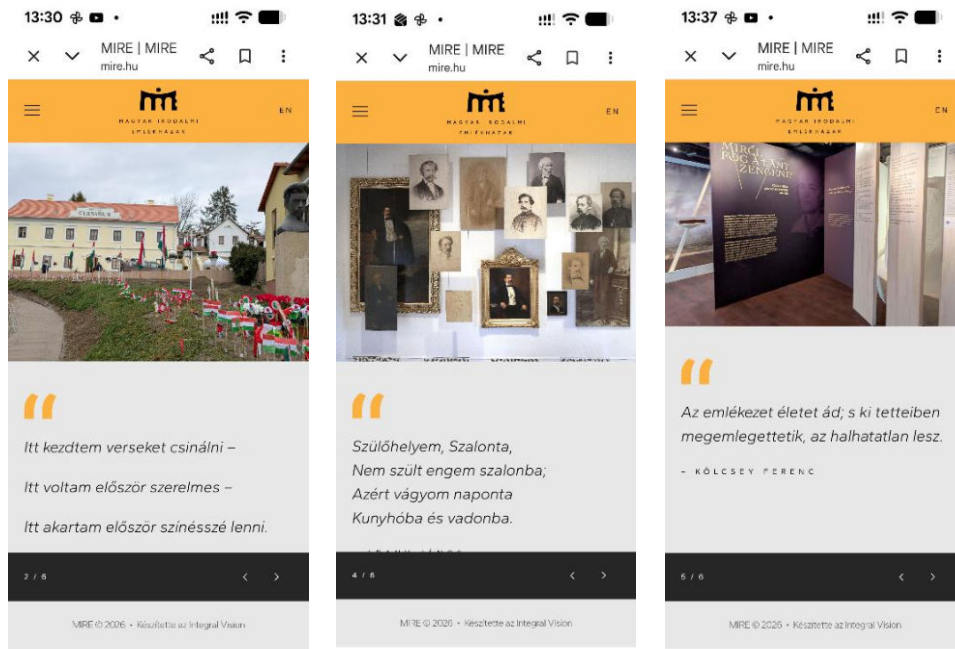
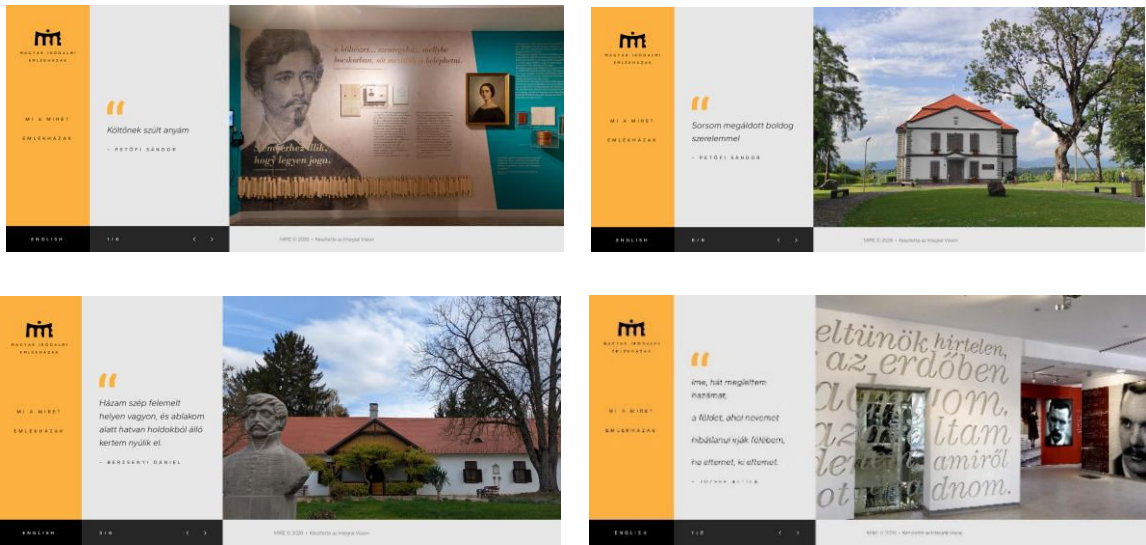
A kívánatos szerkezet részletes megvitatása után a fejlesztők fejlesztők a Drupal nevű, magas biztonsági szintű, rugalmasan alakítható tartalomkezelő és webfejlesztési keretrendszert ajánlották. A vizuális megjelenést közösen dolgoztuk ki, míg a tartalmi fejlesztés a MIRE feladata volt. A munkát több kolléga bevonásával végeztük. Célunk az volt, hogy minden MIRE-tag önálló és informatív felülethez jusson.

A honlap szerkezete:

- Nyitóoldalak: váltakozó képi és szöveges lapok;
- A MIRE bemutatkozása (Mi a MIRE?; A MIRE tagjai; Alapszabályzat; Belépési nyilatkozat; Elérhetőségünk);
- Emlékházak térképes és betűrendes kereshetősége;
- Az egyes emlékházaknál több választható információ (Emlékház; Szerző; Galéria; Elérhetőség).

A honlapon a már megújult épületeket és kiállításokat jelenítjük meg, aktuális elérhetőségeket és nyitvatartási információkat adunk meg. A publikálható verziót a 2025. májusi közgyűlésünkön mutattuk be, de fokozatos feltöltésére és a változások korrekciójára hosszabb távon is lehetőségünk van. Már csak azért is, mert – a kialakult jó munkakapcsolat alapján – az Integral Vision KFT felajánlotta, hogy a következő évben pro bono látja el a MIRE honlapjának supportálást.

KÉPMELLÉKLET

Nyitóoldalak (asztali gépen és telefonon)

Bemutkozás és keresőfelület

Digitális Sándor

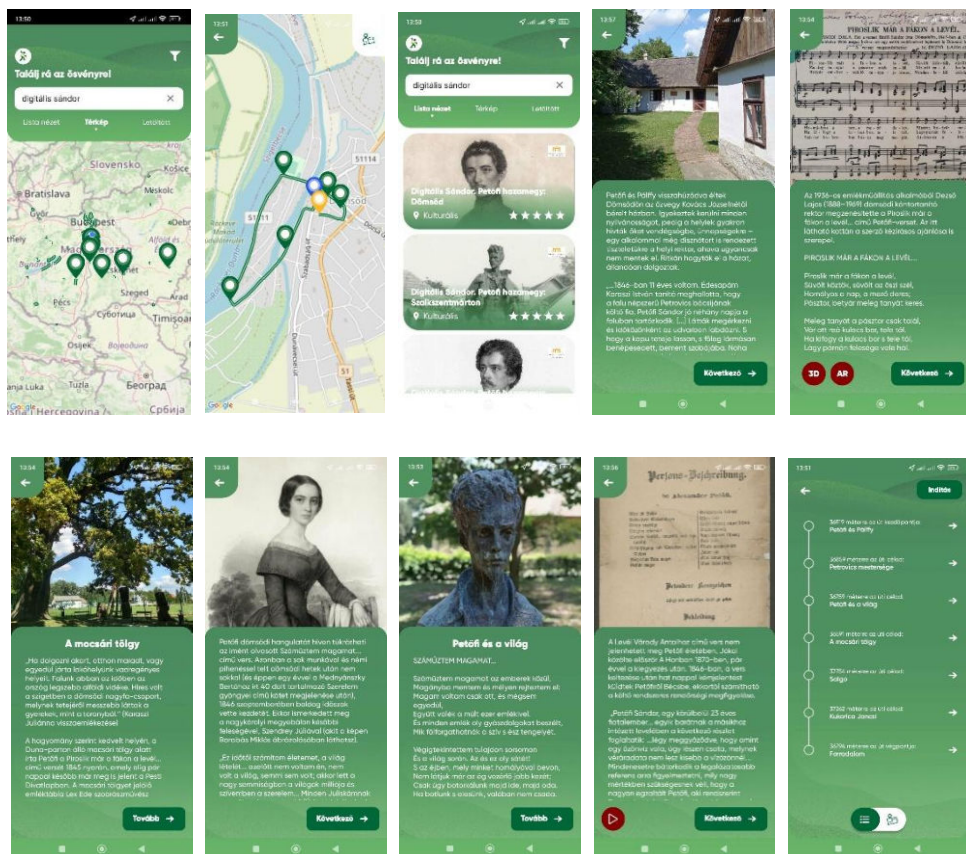
Petőfi-túrák a Digitális Vándor telefonos applikációban

Az Aktív Magyarország és a Magyar Irodalmi Emlékházak közös projektjében 9 új irodalmi kalandösvény készült a Digitális Vándor alkalmazásban. A Petőfi-túrák során a valós helyszíneken szegődhetünk a költő nyomába. A túrák az irodalomtörténeti tudásanyagot és az irodalmi muzeológia hagyományos tárgyi anyagát, eszközkészletét, módszereit ötvözik a lokális hagyományokkal, látnivalókkal, érdekességekkel, méghozzá olyan módon, hogy a „látogatót” a valós helyszínekre vezetve egyszerre fókuszálnak a költő helyi jelenlétére és aktuális életrajzájának meghatározó kérdéseire, problémáira. A 9 ösvény mindegyike a költő születésének 200. évfordulója során megújult Petőfi-emlékházak helyszíneihez kötődik: Aszódon, Borjádán, Dömsödön, Dunavecscén, Kiskőrösön, Kiskunfélegyházán, Mezőberényben, Sárszentlőrincen és Szalkszentmártonban szegődhetünk a költő nyomába.

Az ingyenesen letölthető Digitális Vándor alkalmazás a természetjárás és a kulturális séták kézzelfogható valóságát köti össze a virtuális valósággal. Az útvonalak kötetlenek, a megadott sorrendtől el lehet térni, ám a történetvezetés miatt javasolt mégis ezeknek megfelelően haladni. Minden túra sikeres végig járásával egy újabb digitális jelvény birtokosává válunk, ezek grafikájukban mindig az adott ösvény tematikáját idézik.

A Play Áruházban és az App Store-ban letölthető Digitális Vándor applikációban országszerte már több mint 80 ösvény elérhető. Az alkalmazás keresőjében a „Digitális Sándor” gyűjtőnév beírásával könnyen megtalálhatók a Petőfi-túrák.

KÉPMELLÉKLET

Múzeumpedagógia

A projekt célja Petőfi esetében, hogy a szinte szoborrá merevedett hős alakja helyett a csaknem elfeledett, sokhangú, kivételes formagazdagságú életműre is ráirányítsa a figyelmet, és ez által új megvilágításba helyezze magát a történeti személyt, az életrajzi eseményeket és költészetét is. A tárlatok személyes befogadási lehetőséget kínálnak, ugyanakkor képesek kapcsolódni a megtartó hagyományhoz; ezáltal hozzájárulnak ahhoz is, hogy együtt találjuk meg az aktuális Petőfi-képet.

Ez a szándékunk nem változott Katona, Kölcsey, Bezsényi és Mikszáth esetében sem. A kiállítások mindegyike kísérletet tett arra, hogy megszabadítsa az életművet a kultusz során ráakódott szlogenszerű tudástól. Az alkotók és az alkotások más kontextusba helyezése egy összetettebb befogadást tesz lehetővé.

A Petőfi 200 projekt keretében megvalósuló fejlesztések közül számunkra nagyon fontos feladat volt az új kiállításokhoz összeállított múzeumpedagógiai feladatsorok, amelyek a múzeumi gyűjteményre és a kiállításra összpontosítanak, s amelyek alkalmasak célkitűzésünk megvalósítására. Fókuszcsoportnak elsősorban a közoktatásban részt vevők diákokat tekintettük. A sokféle lehetőség közül azért választottuk ezt a módszert, mert több helyen nincs múzeumpedagógus és a kérdések megválaszolásával a diákok akár egyedül vagy társaikkal, vagy a kísérő tanár felügyelete mellett fel tudják dolgozni a látottakat. A házakhoz készült feladatsorok alkalmasak a vállalkozó szellemű felnőtteknek is a már megszerzett tudás újra gondolására, vagy akár a komfortzóna elhagyására egy személyesebb kérdés kapcsán.

A foglalkoztató füzetek összeállítására a PIM egyik tapasztalt múzeumpedagógusát kértük fel, illetve a kurátorok és a MIRE szakemberei ellenőrizték az összeállított anyagot. A tervezőgrafikus egyetlen A/4-es lapra rendezte a feladatokat úgy, hogy – megfelelő helyen bevágva – kis füzeté lehessen összehajtogatni.

Az emlékházak fájlokat kapnak, az egyszerű nyomtatás és sokszorosítás az ő feladatuk lesz – így éveken át önállóan állíthatják elő a foglalkoztató füzeteket.

Kölcsey korán árva lett. A veszteségek végig kísérték életét.

Válaszd ki, szerinted mit adhat egy ilyen gyerekkor egy alkotónak:

- érzékenységet
- szomorúságot
- figyelmet
- belső erőt/tartást

Rajzolj egy szimbólumot, amely szerinted a veszteséget vagy az emlékezést jelképezi!

Kölcsey verseiben gyakran jelennek meg mitológiai alakok és helyek: Cypris, Phoebus, Hesperidák kertje.

Válassz ki egy mitológiai nevet vagy helyet a kiállításban vagy a versrészletekben!

Név/hely:

Mit jelképezhet ez az érzelmek világában?

**“Boldog, akit isteneink szeretnek,
És teremtő szellem ajkán leng,
S karja közt a nyájas képzeletnek
Ideálok bájhonába reng!”**

Ideál = mintakép, eszmény, tökély, maga a tökéletesség.

Kölcsey számára egy ideál, akár az ideális szerelem sokszor többet jelentett, mint a valóság.

Szerinted az ideális szerelem inkább:

- érzékenységet
- szomorúságot
- figyelmet
- belső erőt/tartást

Keress a kiállításban egy rövid sort, amely Kölcsey hangulatát idézi!

Debrecen, Pest, Álmosd – különböző terek, különböző életrészletek.

Válaszd ki, szerinted hol tudott Kölcsey igazán alkotni:

- város
- vidék
- mindkettő
- egyik sem

Indokold meg 1 mondatban!

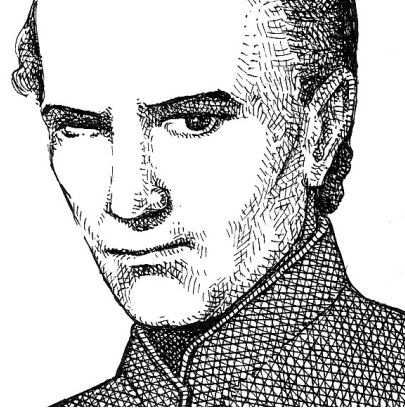
Kérdés: Számodra milyen az a helyszín, helyzet, ahol leginkább képes vagy alkotni?

KÉRDEZNI MERÉSZEN

Kölcsey nemcsak költő volt, hanem kritikus is. Nem félt véleményt mondani. Írj le egy kérdést, amit szerinted egy gondolkodó embernek fel kell tennie legalább egyszer az élete során?

Ezt a kérdést akár a vendégkönyvbe is felírhatod!

A KÜLDETÉS – BELÉPÉS A CSENDBE

Egy kiállítás olyan, mint egy belső utazás. Most Álmosdon jársz, Kölcsey Ferenc világában. A magány, az emlékek, az érzelmek és a gondolatok sűrű erdeje vesz körül. A falak titkokat rejtenek – neked kell felfedezned őket.

A feladatod: Derítsd ki, hogyan lesz a szürkeségből képzelet, a fájdalomból gondolat, az élményből vers.

TITKOS TEREK – A SZEKRETER NYOMÁBAN

A kiállítás tere olyan, mint egy labirintus: fiókok, rejtékhelyek, titkos rekeszek.

Szerinted Kölcsey Ferenc milyen titkokat őrizhetett a fiókja mélyén? Válassz egyet!

- kézirat
- levél
- emlék
- vallomás

Szerinted miért fontos ez a titok Kölcsey életében?

— EMLÉKEZÉS ÉS FELEJTÉS

Kölcsey szerint az emlékezés nem mindig teljes.

Gondolkodj el:

Mire emlékezünk könnyen?

Mit felejtünk el inkább?

Írj le egy mondatot, amit te rejtenél el egy fiók mélyére!

Egy vers olyan, mint egy különös rejtély. A rímek, a hasonlatok, a ritmus – mind nyomok, amelyek segítenek megfejteni, mit érzett a költő, amikor írta.

Keresd meg a kiállításban Petőfi Sándor Levél Várady Antalhoz című versét, és fejtsd meg a következő kérdéseket:

„A szép természet megváltoztatott”

Mit gondolsz, hogyan tudja a természet megváltoztatni az embert?

Küldetés: van a kiállításban egy emléktábla, amin ebből a versből idézett sorok olvashatók. Megtalálad? Írd fel ide az utolsó sort:

Melyik híres Petőfi-versre emlékeztet téged ez a részlet?

Mit üzen számodra ez a vers?
Mit gondolsz, mi volt igazán fontos Petőfinek az életben?

„

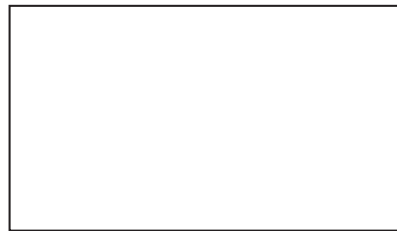
*„Nem gyűlölöm, mint eddig, a világot:
Már csak haragszom rája, csak haragszom...”*

Szerinted miért haragudott Petőfi a világra?

MESÉLŐ TÁRGYAK

Minden tárgynak története van. Egy régi bútor, ruha vagy könyv elmesélheti, hogyan éltek régen az emberek – és mit tartottak fontosnak.

Keresd meg a kiállításban annak a bútordarabnak a másolatát, amelynek belsejében 1843-as Pesti Hírlap-számok vannak beragasztva! Mi ez? Rajzold le!

Ez a tárgy különleges: a Petrovics család egyik legrégebbi bútordarabja volt. Pestre költözésük alkalmával ezt a kocsisnak adták fuvardíjként – a szállításért cserébe.

Amikor Petőfi itt élt Dömsödön, talán az ő személyes tárgyait is ez a bútor őrizte.

Most képzelj el, hogy te is hosszabb időt töltesz itt, Dömsödön. Szeretnéd megváltoztatni a világot, és itt készülsz fel rá. Mit hoznál magaddal?

- Egy könyvet, ami forradalmi gondolatokkal van tele.
- Egy kavicsot a Duna partjáról, emlékül arról, hol indult az utad.
- Egy füzetet és tollat, hogy feljegyezd a jó ötleteidet.
- Egy hangszer, aminek a segítségével dalokat szerzel.
- Vagy valami más? Írd ide!

Egy vers olyan, mint egy különös rejtély. A rímek, a hasonlatok, a ritmus – mind nyomok, amelyek segítenek megfejteni a rejtett utalásokat, üzeneteket.

Keressd meg a kiállításban a Füstbe ment terv kéziratát. Eredetileg nem ezt a címet szánta neki a költő. Mi olvasható a kéziraton?

„S a kis szobába toppanék,
Röpült felém anyám...”

Milyen érzéseket fejez ki a vers?

Te mikor éreztél hasonlót – amikor valaki hiányzott, vagy újra találkozottatok?

Mit árul el ez a vers Petőfi és édesanyja kapcsolatáról?

Keressd meg a kiállításban azt a festményt, amely Petőfi édesanyjához köthető – mit árul el ez a költő édesanyjáról?

MESÉLŐ TÁRGYAK

Minden tárgynak van története. Egy régi bútor, ruha vagy könyv elmesélheti, hogyan éltek régen az emberek és mit tartottak fontosnak.

Keressd meg a kiállításban azt a tárgyat, amit Petőfi Sándor egy lánynak, Nagy Zsuzsikának ajándékozott!

Mit gondolsz, miért éppen ezt ajándékozta?

Mit jelképezhetett ez a kapcsolatban?

Ha te egy tárgyat ajándékoznál valakinek, mit adnál és miért?

Rajz / kreatív feladat:

Rajzold le a tárgyat, amit te adnál ajándékba – Mit üzenne rólad ez a tárgy 180 év múlva?

HAGYJ TE IS NYOMOT!

Petőfi mindenhol nyomot hagyott maga után – verseiben, gondolataiban, a helyekben, ahol járt. Most rajtad a sor, hogy te is nyomot hagyj Dunavecsén!

Keresd meg a kiállítás vendégkönyvét, és írd bele a kézjegyed. Lehet ez egy rövid üzenet, egy kívánság vagy akár egy saját verssor.

Te is része lettél a történetnek.

A KÜLDETÉS

Egy kiállítás olyan, mint egy időgép: ha belépsz, máris a múltban jársz. Most képzelj el, hogy az 1840-es évekbe utazol vissza.

A feladatod: minél több nyomot találni Petőfi Sándorról – a kalandos életű költőről, aki egyszerre volt álmodozó és lázadó.

AZ ÜNNEPSÉG

A kiállításba belépve olvashatsz valakiről, aki nagy rajongója volt Petőfi Sándornak. Bár életében nem ismerhette, mert jóval később született. Ki volt ő?

Szerinted mit jelképez Petőfi, ami miatt rajongani lehet érte?

- A szabadságot
- A kitartást
- A kíváncsiságot
- A képzelőerőt
- Valami mást:

Képzeld el!

Keresd meg, hogy milyen ünnepséget rendeztek Petőfi tiszteletére itt Dunavecsén.

Gondold végig, hogy most neked kellene egy ilyen megszervezni. Tervezz egy programot! Legyen izgalmas és változatos!

DOLGOZÓSZOBA

Olvasd el a részletet a piros ernyőről!

Írj rövid jegyzeteket arról, hogyan használja Mikszáth a fantáziát a valóság és a mese között.

TITKOKAT REJTŐ TÁRGYAK

Ha te írnál egy rövid történetet Horpács világából, melyik tárgy vagy helyszín inspirálna legjobban?

Írj egy izgalmas újságba illő címet, ami ennek a tárgynak a történetét tárja fel:

KÁRTYASZOBA

Nézd meg a Mikszáth–Jókai kártyapartit!

Szerintetek melyik mai társasjáték vagy kártya illene a mai társadalomhoz, és miért? Írj egy rövid, játékos elemzést.

JÓKAI MÓR ÉLETE ÉS KORA

Gondold át: melyik játék (kártya, társas) jellemez téged leginkább, és hogyan mutatja a személyiségedet? Kapcsold ezt Mikszáth újságírói kíváncsiságához.

Válassz ki egy tárgyat a horpácsi gyerekszobából (pl. palóc láda, bot, szerszám), és írd hozzá rövid legendát: hogyan segítette Mikszáth születésétől fogva az írásban és a fantázia világában?

Kutass! Egészítsd ki Mikszáth életrajzát: mikor és hol született, kik voltak a szülei, hol járt iskolába, milyen helyek formálták gondolkodását. Készíts rövid újságcikk-bevezetőt ezekből az információkból.

KÜLDETÉS

Képzeld el, hogy kíváncsi újságíró vagy, akinek az a feladata, hogy izgalmas riportot írjon Mikszáth Kálmán életéről és Nógrádhoz fűződő kapcsolatáról.

Figyelj, kutass, jegyzetelj – és derítsd ki, milyen ember volt valójában, hogyan hatott rá a környezete, és hogyan formálta ez a hely a témáit.

VENDÉGSZOBA

A vendégszobában jársz. Képzeld el, hogy Mikszáth vendége vagy Horpácson. Mik az első benyomásaid? Írd fel olyan kifejezéseket, amik eszedbe jutnak a helyről.

Válaszd ki az alábbi szavak közül azt, ami most rád jellemző:

- Iगतottság
- Vidámság
- Kíváncsiság
- Fáradtság

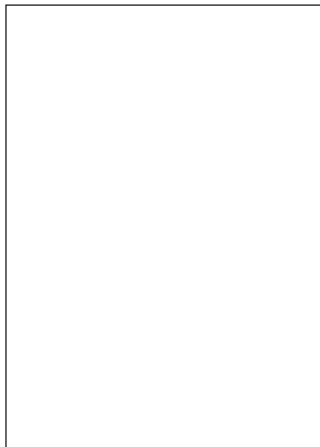
A NOSZTY FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL

A kiállított képek és filmrészletek alapján, majd egészítsd ki egy új karakterrel, aki szerinted beleillene a történetbe.

Katona József leghíresebb műve, a Bánk bán tele van titkokkal. Szerelem, becsület, hűség és hazaszeretet – mind a dráma világának része.

Kutass a kiállításban és derítsd ki, hogy milyen különleges tárgyon ülve olvasta fel Katona József a drámáját. Írd ide!

Keress egy régi színházi plakátot a kiállításban. Mit tudsz meg belőle?

Ismerd meg Katona József főszereplőjét és próbáld megválaszolni a kérdéseket! Mit érezhetett Bánk, amikor választania kellett hűség és igazság között? Te mit tennél a helyében? Milyen ma egy „drámai helyzet”? Írj példát a saját életedből vagy egy filmből!

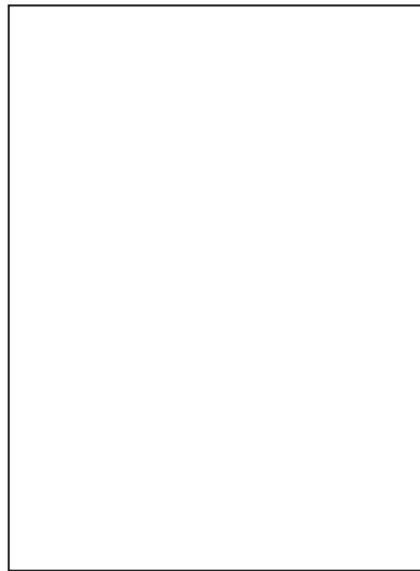
Kreatív küldetés:
Tervezd meg a Bánk bán új plakátját! Hogyan mutatnád be a történetet a mai közönségnek? Rajzold le a fő motívumokat vagy a szereplők érzéseit!

MESÉLŐ TÁRGYAK

Mesélő tárgyak, Katona József személyes tárgyai

Mi az a *pipatórium*? Keresd meg a kiállításban, hogy megtudd! Ennek a közelében több Katona József korában használt tárgyat is láthatsz. Írd fel, hogy melyek ezek!

Ha egyet kéne választanod, aminek a történetéről neked kéne drámát írnod, melyik lenne az? Rajzold le a következő oldalra és írd fel a nevét!

HAGYJ TE IS NYOMOT!

Az írók, alkotók nyomot hagynak maguk után – irodalmi alkotásban, a helyekben, ahol járnak. Most rajtad a sor, hogy te is nyomot hagyj Kecskeméten!

Keresd meg a kiállítás vendégkönyvét, és írd bele a kézjegyed. Lehet ez egy rövid üzenet, egy kívánság vagy akár egy saját verssor.

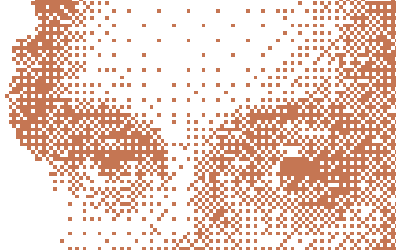
Te is része lettél a történetnek.

A KÜLDETÉS

Egy kiállítás olyan, mint egy időgép: ha belépsz, máris a múltban jársz. Most képzeld el, hogy az 1820-as évek Kecskemétére utazol vissza!

A városban egy fiatal ügyvéd és író, Katona József él. Nappal jogi ügyeket intéz, éjjel pedig drámákat ír. A Bánk bán című műve épp most készül – de kevesen sejtik, hogy ez a magyar irodalom egyik legfontosabb darabja lesz.

A feladatod: nyomokat gyűjteni Katona József életéről, gondolatairól és koráról. Lesz benne képzelet, felfedezés, és egy kis színjátszás is!

A NYOMOZÓ

Minden jó nyomozónak van saját stílusa, jelképe és küldetése.

Gondold végig:
Milyen típusú nyomozó lennél a 19. Században? Válassz egyet, vagy találd ki saját típusod!

- **A részletek mestere**
(aki mindent megfigyel)
- **Az író-nyomozó**
(aki történetekben gondolkodik)
- **Az igazságkereső**
(aki az emberek viselkedését figyeli)
- **A színpadi megfigyelő**
(aki a drámát kutatja az életben)
- _____

Készíts egy nyomozói igazolványt!

Nyomozó neve (lehet kitalált is):

Nyomozói jelképed (rajzold le):

Jelmondatod:

Gondolj Katona Józsefre – ő is kettős életet élt: ügyvéd volt, ugyanakkor író is!

A kiállítás segítségével egészítsd ki Petőfi anyakönyvi adatait!

Születési név:

Születés helye:

Születés ideje (év, hónap, nap):

Szülők neve:

Vallás / felekezet:

Keress egy plusz érdekességet a születéshez kapcsolódóan!

— SZAVAKBÓL VERS – KÖLTŐ SZÜLETIK —

Keress egy Petőfi által írt verset a kiállításban. Válassz ki belőle legalább 4 olyan szót, ami neked megtetszett és írd ezeket ide:

A szavak felhasználásával írd egy rövid, 4 soros verset:

A vers szólhat a születésről, az újévről, a kezdetekről vagy arról, milyen lehetett Petőfinek elindulni az életben.

— TÁRGYBÓL LEGENDA – KREATÍV ÍRÁS —

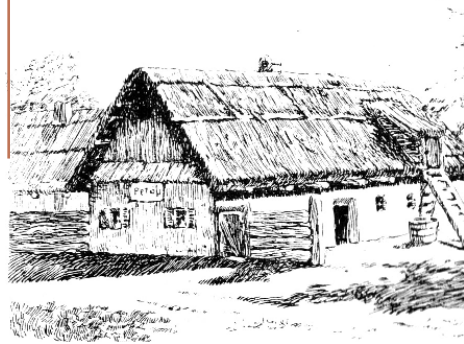
Válassz ki egy múzeumi tárgyat, amely kapcsolódik Petőfi születéséhez vagy családjához (például keresztelődény, bútor, kép, dokumentum)!

Találj ki hozzá egy rövid legendát, ami Petőfi születéséről szól! Lehet benne csoda, jel, előjel vagy titok.

Játékos gondolkísérlet: szerinted mi lehetett Petőfi első szava? Írd le ezt az egy szót, majd egy mondatban indokold meg a választásodat!

Fejezd be a mondatot: Petőfi születése számomra azt üzeni, hogy.

A KÜLDETÉS – RIPORT A KEZDETEKRŐL

Egy ház. Egy újév. Egy különleges sorsra hivatott újszülött. Ki is ő valójában?

Petőfi Sándor nem kastélyban, hanem egy alföldi mezővárosban jött világra. Most te vagy az újságíró, akinek az a feladata, hogy alapos és izgalmas riportot készítsen a híres költő életének kezdetéről.

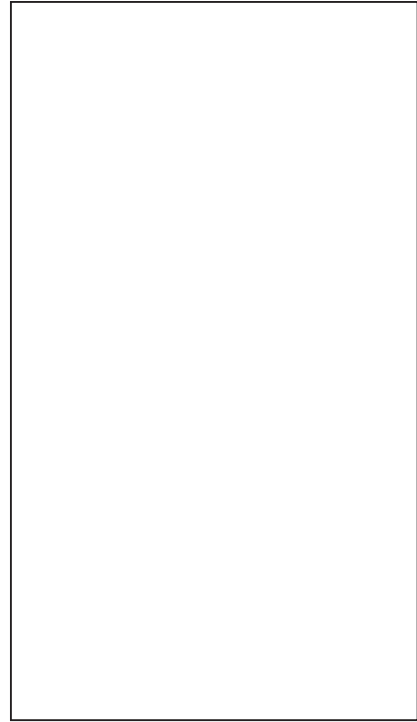
Figyelj, kutass, kérdezz, jegyzetelj – és deríts ki minél több érdekességet Petőfi születéséről és indulásáról!

MEGÉRKEZÉS – A HELY MEGFIGYELÉSE

Állj be a térbe, járj körbe. Nézd meg figyelmesen Petőfi szülőházát és a kiállítás ehhez kapcsolódó tárgyait!

Rajzold le a házat vagy annak egy részletét (ajtó, ablak, udvar, szoba), majd **keresd meg azt a rajzot, amit Jókai Mór készített a házról.** Van hasonlóság?

Egészítsd ki a rajzod egy olyan elemmel, amely szerinted előrevetíti Petőfi későbbi életét (út, könyv, vándorbot, egy szó, zászló stb.).

Egy vers olyan, mint egy rejtvény.
A rímek, a hasonlatok, a ritmus – mind-
mind nyomok, amelyek elárulják, mire
gondolt a költő, vagy mit érzett éppen.
Petőfi Koltón több fontos verset is írt.

Keressd meg a kiállításban a Szeptember végén című verset.

Kihez szól a vers?

Szerinted miért éppen Koltón
íródhatott meg?

Van a szövegben olyan rész,
ami szerinted szomorúbb vagy
sejtelmesebb? Írd le!

Keressd meg a kiállításban azt a tárgyat,
amely...

... segített Petőfinek a versírásban.

Lehet ez egy karosszék, egy pipa, egy
írószerszám vagy egy könyv is.

Rajzold le egyszerűen, 3 vonallal!

Minden tárgy mesél valamit: ahogy
kinéz, amiből készült, vagy ahogyan
használták, mind-mind történeteket
rejt. A koltói kastély tele van ilyen
mesélő dolgokkal.

*Mit mesél egy bútor vagy használati
tárgy a tulajdonosáról?*

Tárgyértelmezés: a tallérdobálás
mit mond el Petőfi személyiségéről?
Keressd meg a kiállításban azt a tár-
gyat, amely...

... szerinted a legkülönlegesebb,

... a leginkább „Petőfihez illő”,

Neked ezek közül melyik tetszik
a legjobban?

Mire használhatták?

Kik érhettek hozzá?

Ha megszólalhatna, milyen mondatot
mondana?

Rajz / kreatív feladat:

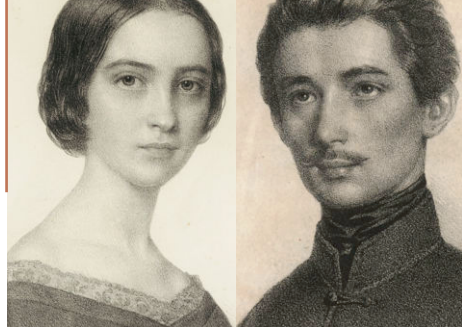
Készíts róla saját illusztrációt – lehet
leegyszerűsítve, modernizálva vagy
képregényszerűen is.

HAGYJ TE IS NYOMOT!

Petőfi mindenhol nyomot hagyott maga után – verseiben, gondolataiban, a helyekben, ahol járt. Most rajtad a sor, hogy te is nyomot hagyj Koltón!

Keresd meg a kiállítás vendégkönyvét, és írd bele a kézjegyed. Lehet ez egy rövid üzenet, egy kívánság vagy akár egy saját verssor.

Te is része lettél a történetnek.

A KÜLDETÉS

Egy kiállítás olyan, mint egy időgép: ha belépsz, máris egy másik korban találsz magad. Most képzelj el, hogy az 1847-es koltói mézeshetek idejébe utazol vissza. A kastély falai között ott sétál Petőfi Sándor és Szendrey Júlia – te pedig felfedezheted, milyen volt az a különös, örömteli időszak, amely mindkettőjük életét meghatározta.

A feladatod: fedezd fel a kiállítás titkait! Figyelj, keress, gondolkodj, és közben alkoss is valamit, ami rólad szól.

EGY HELYSZÍN TITKAI

Sokszor nem gondolunk bele abba, hogy a helyek, ahol járunk, a múlt titkát őrzik. Egy-egy kiállítás feltárja ezeket a titkokat. Ha beszélni tudna a kastély, mit mesélne a két fiatalról, akik épp összekötötték az életüket?

A helyet bejárva, próbáld választ találni az alábbi kérdésekre!

Miért volt különleges a fehér menyasszonyi ruha a korszakban?

Miért volt ritkaság a nászút a 19. század közepén?

Milyen volt az utazás a reformkor útjain?

Melyik mai szerző lehetne Petőfi kedvence? Miért?

Mennyire igaz, hogy nem írt? Mit mondanak a versek dátumai?

Berzsenyi hirtelen jelent meg az irodalomban – és hirtelen el is hallgatott.

Szerinted miért? Karikázd be, amelyik számodra leginkább elképzelhető:

- o sértettség
- o belső bizonytalanság
- o tudatos visszavonulás
- o a tökéletesség keresése

— VERS ÉS KÉP – MITOLÓGIA —

Berzsenyi verseiben gyakran jelennek meg nagy eszmék szimbólikus-ként mitológiai alakok.

Feladat: Rajzolj egy szimbólumot, amely szerinted illik Berzsenyi költészetéhez!

Lehet például:
hattyú / oroslán / romos ház / hegytető / alkonyi táj / vagy bármi más.

— KONFLIKTUS ÉS ÖNÁLLÓSÁG —

Berzsenyi fiatalon összeütközésbe került apjával, majd saját útját járta.

Gondold végig: Volt-e már olyan helyzet az életedben, amikor ki kellett állnod magadért?

Írj róla röviden, vagy rajzold le jelképesen!

— EGY LEVÉL RÉSZLETE – OTTHON —

Berzsenyi végül visszavonult az irodalmi élettől, és a csendet választotta.

Most te jössz:

Írj egy rövid üzenetet önmagadnak:

Mikor jó visszavonulni?

Mikor kell megszólalni?

ÜZENET MAGADNAK

Berzsenyi végül visszavonult az irodalmi élettől, és a csendet választotta.

Most te jössz:

Írj egy rövid üzenetet önmagadnak:

Mikor jó visszavonulni?

Mikor kell megszólalni?

A KÜLDETÉS – BELÉPÉS NIKLÁRA

„Tündér változatok műhelye a világ...”
– írja Berzsenyi Dániel.

Most képzeld el, hogy belépsz a niklai birtokra. Nem egy nyüzsgő városba érkeztél, hanem egy elvonult, gondolkodó költő világába.

A feladatod: fedezd fel, hogyan lesz a csendből és a visszavonulásból költészet.

EGY ARC TITKAI – PORTRÉ

Nézd meg Berzsenyi Dániel portróját! Kit látsz rajta inkább?

- nemesembert
- filozófust
- költőt
- magányos embert
- saját válasz:

Indokold meg egy mondattal!

— HALLGATÁS – A NÉMA HATTYÚ

„A szent poézis néma hattyú...”

Feladat:

Szerinted mit jelenthet ez a kép?

Sárszentlőrincen Petőfi nemcsak barátokra talált, hanem megismerkedett a latin költő, Horatius verseivel is, amelyek nagy hatással voltak rá.

Az alábbi sorok összekeveredtek. Az egyik rész Horatius ünnepélyes, emelkedett hangján szólal meg, a másik Petőfi játékos, humoros vígeposzából, A helység kalapácsából származik.

*Olvasd el figyelmesen a sorokat!
Melyik lehet Horatiusé?
Melyik Petőfié?*

Írd a sorok mellé:
H (Horatius) vagy P (Petőfi)

Meg nem halhatok én teljesen: elkerül téged, síri folyó, jobb felem;

Én is pihenek
Babéraiton

és nevem folyton fényesedik, míg Capitolium dombján megy föl a Pap s véle a néma szűz.
(az ókori Róma leginkább tisztelt magaslata volt, szentélyekkel és templomokkal)

Azért én élni fogok,
Míg a világnak
Szappanbuboréka
Szét nem pattan.

Áll ércnél maradóbb művem,
emelkedett emlékem

Mostan akár ma megássa
Gödrömet a sírásó,
Bánom is én!

A kiállításban több történetet is találsz arról, milyen volt Petőfi kisfiúként: bátor, kíváncsi, makacs, figyelmes.

Keress egy ilyen történetet!

Lehet az:

- az árok átugrása,
- a madárfészek megfigyelése,
- vagy egy iskolai élmény.

A lap alján találsz egy félbehagyott rajzot. Egészítsd ki úgy, mintha egy képregény egyik kockája lenne! Rajzold meg, mi történt előtte vagy utána, és adj címet a jelenetnek.

Keressd meg a kiállításban a Fördösök szablyáját! Milyen legendát őriz ez a tárgy? Írd le röviden, a saját szavaiddal, miről szól a története:

Ismersz olyan tárgyakat, amelyek „történelmet írnak”?

Van olyan tárgy a te életedben, amely számodra és a barátaid számára különleges jelentőséggel bír, mert összetartozást jelképez, emléket őriz, vagy szerencsét hoz? Írd le, mi az:

HAGYJ TE IS NYOMOT!

Petőfi nyomot hagyott maga után Sárszentlőrincen. Szó szerint is. Keresd meg azt a helyet, ahol a monogramját véste a gerendába! Mit gondolsz, miért fontos az embernek, hogy jelet hagyjon maga után?

Végül hagyj te is nyomot: írd le az emlékedet a kiállítás vendégkönyvébe arról, milyen gyerekként képzeled el Petőfit ezek után.

EGY RIPORTER A MÚLT NYOMÁBAN

Egy kíváncsi újságíró vagy, aki azt a feladatot kapta, hogy egy izgalmas riporthoz gyűjtsön anyagot ebben a kiállításban.

A cikked Petőfi Sándor gyerekkoráról szól: arról, milyen volt kisdíákként, hogyan élt, kik vették körül, és miért emlékezett vissza ezekre az évekre később „boldog gyermekként”.

Figyelj, kutass, kérdezz, jegyzetelj – a kiállítás tárgyai, szövegei és története mind nyomokat hagynak számodra.

AZ EMLÉKEZÉS NYELVE

Petőfi gyakran írt az emlékezésről. Egy versében egy régi gyerekkori barátság idézi fel számára a múltat.

Írd le az alábbi szavak mellé, mi jut róluk először eszedbe:

- a képzelet
- egy ismerős tekintete
- az idő
- könnycsepp

Most nézd meg ezeket a szavakat, és próbáld meg párokba rendezni őket az előzőkkel. Melyik melyikhez illik szerinted?

- glória (fénykoszorú)
- délibáb
- csillag
- szélvész

Gondold végig: hogyan válik egy tekintetből glória, az időből szélvész vagy a könnyből csillag?

Olvasd el Petőfi Gyermekkori barátnémhoz című versét, amelyet Hittig Amáliához írt – és figyelj meg, hogyan dolgozik az emlékezés képeivel.

KIADVÁNYOK

A MIRE vállalta, hogy az új kiállításokhoz ismertető füzeteket, formájuk alapján *leporellókat* állít össze. A kurátorok bevonásával készült 10 vagy 14 oldalas képes füzetek a kiállítások rövid bemutatását adják, az utolsó oldalakon pedig rövid angol nyelvű összefoglalót is tartalmaznak. Megadtunk továbbá olyan hasznos információkat, mint például az egyes intézmények címe és a kiállítások nyitvatartási ideje.

A MIRE koordinálta a tartalmi összeállítást (szöveg és képanyag), a grafikai tervezést és a nyomdai kivitelezést is. Az emlékhelyek látogatottságának függvényében 1.000 illetve 3.000 példányban készítettük el a kiadványokat, melyeket az emlékhelyre látogatók ingyen kaphatnak meg.

EMLÉKHELY	OLDALSZÁM	DARABSZÁM
Álmosd	14	1.000
Aszód	14	1.000
Dömsöd	10	1.000
Dunavecse	14	1.000
Fehéregyháza (HU)	14	3.000
Fehéregyháza (RO)	14	1.000
Horpács	14	1.000
Kecskemét	14	1.000
Kiskőrös	14	3.000
Koltó – Petőfi	14	1.000
Koltó – Teleki	14	1.000
Kölesd-Borjád	10	1.000
Mezőberény	14	1.000
Nikla	14	1.000
Sárszentlőrinc	14	1.000

Az elkészült kiadványok

A leporellók címlapjai

